

Strategija razvoja Općine Cerovlje
za razdoblje od 2010. do 2015. godine

Siječanj, 2010.

Sadržaj

Uvod	2
1. Regionalni razvoj i regionalna politika	4
2. Osnovna analiza Općine Cerovlje	6
2.1 Prirodna obilježja, okoliš i prostor	7
2.1.1 Prirodna obilježja	7
2.1.2 Prirodni resursi	9
2.1.3 Okoliš	13
2.1.4 Prostorno uređenje	15
2.2 Demografska obilježja	19
2.3 Komunalna infrastruktura	22
2.3.1 Vodoopskrba i kanalizacijski sustavi	23
2.3.2 Energetska infrastruktura	24
2.3.3 Prometni infrastrukturni sustav	26
2.3.4 Zbrinjavanje otpada	28
2.4 Gospodarstvo	29
2.4.1 Primarne djelatnosti	33
2.4.2 Sekundarne djelatnosti	35
2.4.3 Tercijarne djelatnosti	37
2.5 Društvene djelatnosti	39
2.5.1 Predškolski odgoj i obrazovanje	40
2.5.2 Kultura i sport	41
2.5.3 Zdravstvo i socijalna skrb	45
2.5.4 Ostale društvene djelatnosti	47
3. Razvojna strategija Općine Cerovlje	49
3.1 SWOT analiza razvojnih potencijala	49
3.2 Vizija i strateški razvojni ciljevi Općine Cerovlje	55
3.2.1 Suvremeni izazovi razvoja Općine Cerovlje	56
3.2.2 Strateški cilj 1. Razvoj poljoprivrede	57
3.2.3 Strateški cilj 2. Stvaranje preduvjeta za razvoj sekundarnih i tercijarnih djelatnosti	60
3.2.4 Strateški cilj 3. Izgradnja moderne komunalne infrastrukture u funkciji neometanog razvoja i zaštite okoliša	62
3.2.5 Strateški cilj 4. Razvoj turizma	65
3.2.6 Strateški cilj 5. Proširenje i poboljšanje kvalitete društvenih djelatnosti	67
4. Provedba razvojne strategije	69
Zaključak	74

Uvod

Utvrđivanje pravaca budućeg razvoja neizostavan je segment aktivnog upravljanja lokalnom zajednicom. Sustavnim određivanjem razvojnih ciljeva po odgovarajućim područjima te njihovom razradom na odgovarajuće segmente – prioritete s pripadajućim mjerama jasno se utvrđuju aktivnosti usmjerene na postizanje vizije kao željene slike budućeg stanja jedinice lokalne samouprave.

Suvremena društveno-politička i gospodarska kretanja dovode do novog pristupa poticanju regionalnog razvoja kod kojeg je veći naglasak stavljen na doznačivanje sredstava po kriteriju kvalitete projekata koji za cilj imaju unapređenje stanja na određenom razvojnom području. Navedeno je posebice istaknuto na razini Europske unije kojoj se u skoroj budućnosti planira pridružiti i Republika Hrvatska. Različiti programi pomoći Europske unije sastavni su dio aktivne regionalne politike kojom se nastoje smanjiti socijalne i ekonomske razlike među pojedinim regijama. Aplikacijom projekata za dobivanje sredstava iz programa pomoći, jedinice lokalne samouprave u suradnji s trgovačkim društvima, nevladinim organizacijama, znanstveno-obrazovnim institucijama i udrugama, ali i s jedinicama i organizacijama iz zemalja članica Europske unije mogu osigurati sredstva za realizaciju određenih projekata. Jedna od pretpostavki uspješne aplikacije na navedene programe jest i postojanje strategije razvoja u okviru koje se određuju temeljna razvojna područja s odgovarajućim ciljevima ispunjenje kojih se postiže realizacijom mjera/projekata koji se na programe prijavljuju.

Svjesni potrebe za kvalitetnim upravljanjem razvojem koji će osigurati održivost i unapređenje stanja zatečenih resursa, management lokalne samouprave pristupio je izradi Strategije razvoja Općine Cerovlje kao strateškog dokumenta kojim bi se odredili temeljni pravci razvoja Općine za razdoblje od 2010. do 2015. godine. U izradi strategije, uz nositelje izvršne vlasti Općine, sudjelovali su i dionici iz različitih razvojnih područja te stručnjaci iz konzultantske tvrtke COIN d.o.o. iz Pule.

Prilikom izrade dokumenta primijenjena je metodologija koja se temelji na interdisciplinarnom i cjelovitom pristupu razmatranju strateških pravaca razvoja pri čemu je osobita pozornost usmjerena na uključivanje širokog kruga dionika iz pojedinih razvojnih područja kako bi se što realnije obuhvatilo postojeće stanje i problemi te utvrdili strateški razvojni pravci čija je realizacija realna i ostvariva.

Strategija razvoja Općine Cerovlje, kao strateški dokument koji predstavlja okvir i smjernice njezinog budućeg razvoja, započinje osnovnom – strukturnom analizom postojećeg stanja u okviru čega su iscrpno analizirani resursi po slijedećim razvojnim područjima:

1. prirodna obilježja, okoliš i prostor;
2. demografska obilježja;
3. komunalna infrastruktura;
4. gospodarstvo i
5. društvene djelatnosti.

U okviru navedenih razvojnih područja, uz usku suradnju sa dionicima te na temelju analize dostupnih informacija, istaknuta su sva relevantna razvojna

obilježja, problemi i potrebe Općine Cerovlje čime je stvoreno polazište za provedbu tzv. SWOT analize koja obuhvaća analizu razvojnih snaga i slabosti te mogućnosti i prijetnji iz okruženja, a koje čine temelj donošenja vizije, strateških razvojnih ciljeva, prioriteta i naposljetku konkretnih mjera/projekata.

Središnji dio dokumenta obuhvaća razvojnu strategiju u okviru koje je izrađena SWOT matrica te definirana vizija koja će se ostvariti realizacijom pet strateških razvojnih ciljeva podijeljenih na odgovarajuća prioritetna područja s pripadajućim mjerama/projektima.

U posljednjem dijelu Strategije razvoja Općine Cerovlje globalno je razrađen način njezine provedbe te su navedene različite mogućnosti financiranja razvojnih programa.

1. Regionalni razvoj i regionalna politika

Razvoj svakog područja ne događa se u izolaciji te je prepoznavanje i uvažavanje osobitosti šireg okruženja od važnosti za donošenje planskih dokumenata i strategija razvoja.

Viši i širi planski dokument relevantan za strategiju razvoja Općine Cerovlje je svakako **Regionalni operativni program (ROP) Istarske županije**. ROP je strateški dokument koji na sveobuhvatan i cjelovit način definira razvoj Istarske županije. U njemu se analizira i određuje vizija županije, njezini strateški ciljevi, prioriteti i mjere koji čine okvir za realizaciju razvojnih projekata koji su nositelji regionalnog razvoja. Ovim programom utvrđene su osnove za izradu detaljnijih strateških programa lokalnih zajednica kojima će se, uzimajući u obzir njihove specifičnosti, utvrditi konkretne razvojne mjere.

ROP je izrađen prema međunarodnoj metodologiji, a sadržava sljedeće:

- Osnovnu analizu stanja na području Istarske županije;
- SWOT analizu;
- Razvojnu viziju, strateške ciljeve, strategiju razvoja (prioritete i mjere) Istarske županije te analizu usklađenosti istih s nacionalnim razvojnim ciljevima i razvojnim ciljevima i načelima Europske unije;
- Analizu razvojnih projekata i projektnih ideja;
- Plan provedbe predložene strategije te
- Metodologiju za praćenje i vrednovanje provedbe predviđenih aktivnosti.

ROP je izrazito važan za budući razvoj Istarske županije jer je uključio veliki broj dionika iz javnog i privatnog sektora, civilnog društva i građana koji su sudjelovali pri njegovoj izradi te danas aktivno participiraju u njegovoj provedbi. Uključivanjem ključnih dionika u fazi izrade ROP-a donijet je konsensus o viziji, strateškim ciljevima, prioritetima i mjerama, utvrđena je osnova za usmjeravanje i rangiranje projekata na razini županije, gradova i općina. Također, ROP daje smjernice gradovima i općinama kakvi projekti su prihvatljivi za financiranje iz sredstava Europske unije, državnih institucija i fondova, vlastitih sredstava županije te privatnih ulagača. Na taj način omogućuje usuglašavanje projekata na svim razinama vlasti i njihovu učinkovitiju provedbu.

Na temelju provedene osnovne analize i analize razvojnih snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji za područje gospodarstva, društvenih djelatnosti, prirodnih resursa, okoliša i infrastrukture te upravljanja razvojem definirana je razvojna vizija Istarske županije i četiri strateška cilja. Definirana razvojna vizija glasi:

Istarska županija je moderna, otvorena i gospodarski konkurentna regija, prepoznatljive kulturne i prirodne baštine te visokog društvenog standarda u okvirima uravnoteženog i održivog razvoja

Vizija će se nastojati ostvariti usklađenom realizacijom slijedećih strateških ciljeva:

Strateški cilj 1: Konkurentno gospodarstvo,

Strateški cilj 2: Razvoj ljudskih resursa i visoki društveni standard,

Strateški cilj 3: Uravnotežen i održiv razvoj te

Strateški cilj 4: Prepoznatljivost istarskog identiteta.

Ovako definirana vizija i strateški ciljevi, koji se ostvaruju putem utvrđivanja prioriteta, mjera i u konačnici konkretnih projekata, osnova su za formiranje strategija razvoja na razini gradova i općina.

2. Osnovna analiza Općine Cerovlje

Osnovnom analizom Općine Cerovlje razrađuju se postojeća stanja, problemi i potrebe na području Općine te utvrđuju novi trendovi koji će u značajnoj mjeri oblikovati njezin budući razvoj u kontekstu razvoja Istarske županije kao regije. Navedeni elementi strukturirani su po slijedećim razvojnim područjima:

1. Prirodna obilježja, okoliš i prostor,
2. Demografska obilježja,
3. Komunalna infrastruktura,
4. Gospodarstvo i
5. Društvene djelatnosti.

UPRAVNA PODJELA

Jedinica lokalne samouprave:

Općina

Naselja:

Ukupno 15 statističkih naselja: Belaj, Borut, Cerovlje, Ćusi, Draguč, Gologorica, Gologorički dol, Gradinje, Grimalda, Korelići, Oslići, Pagubice, Paz, Novaki Pazinski, Previž

PRIRODNA OBILJEŽJA

Površina:

107,01 km²

Nadmorska visina:

200 - 500 m

Klima:

Submediteranska klima s vrućim i sušnim ljetima i blagim zimama s ponešto više padalina

Udaljenost od najvećeg grada regije:

62 km, Pula

Udaljenost od zračne luke:

62 km od zračne luke Pula, 50 km od zračne luke Vrsar

Značajnije prometnice u blizini:

Državna cesta Kanfanar – Pazin – Tunel Učka (dio „Istarskog Y“- buduća autocesta)
Željeznička pruga regionalnog značaja

STANOVNIŠTVO

Ukupno stanovnika (prema popisu 2001. g.):

1.745 stanovnika

Gustoća naseljenosti:

16,3 stanovnika na km²

Prosječno kućanstvo:

3,4 člana po kućanstvu

GOSPODARSTVO

Ukupno poslovnih subjekata:

31 poslovni subjekt te 70 obrtnika

Gospodarski sektori:

Graditeljstvo, trgovina, ugostiteljstvo i turizam, poljoprivreda

2.1 Prirodna obilježja, okoliš i prostor

2.1.1 Prirodna obilježja

Općina Cerovlje zauzima površinu od 107,01 km² i obuhvaća 15 statističkih naselja - Belaj, Borut, Cerovlje, Ćusi, Draguč, Gologorica, Gologorički Dol, Gradinje, Grimalda, Korelići, Oslići, Pagubice, Paz, Novaki Pazinski i Previž.

Smještena na sjeveroistočnom dijelu Istarskog poluotoka, Općina Cerovlje graniči sa Općinama Gračišće i Pićan na jugu, Općinom Kršan na jugoistoku, Općinom Lupoglav na istoku te Gradovima Buzetom i Pazinom na sjeveru, odnosno zapadu.

Draguč

Novaki Pazinski

Područje na kojem se proteže Općina poznato je pod nazivom „Siva ili Zelena Istra“, a čini je flišno područje nadmorske visine od 200 do 500 m s najvišim brežuljcima Stari Draguč (503 m), Sv. Anton (492 m), Meji (462 m), Straževica (460 m) i Rumpajak (442 m). Karakteristika područja jest dobro razvijen reljef znatne kontrakcije prostora i ljuskave građe. Sastav tla obilježavaju stijene mlađeg porijekla paleogene starosti od lapora i pješčenjaka te vapnene breče i vapnenca.

Najznačajniji površinski vodotoci na području Općine su Dragučki potok, Borutski potok, Rakov potok, Gologorički potok, te dio Gradinskog i Letajskog potoka. Površinski vodotoci nalaze se najvećim dijelom u slivu Pazinskog potoka (potok Fernežar, Lipa, Borutski i Rakov potok), dok rubni dijelovi Općine pripadaju slivu akumulacije Butoniga (Dragučki potok i mreža povremenih površinskih vodotoka bujičnog karaktera), slivu Raše (Gologorički, Gradinski i Letajski potok i mreža povremenih površinskih vodotoka bujičnog karaktera) te slivu Boljunčice (mreža povremenih površinskih vodotoka bujičnog karaktera).

Specifična reljefna i klimatska situacija odražava se i na biljni i vegetacijski pokrov. Područje Općine spada u eumediteransku i submediteransku zonu za koju su specifični hrast medunac i kitnjak, bijeli grab, šmrika, brnistra i drača te bukva. Vrijednost šuma ove zone prvenstveno je u proizvodnji drvne mase, dok je u lokalnim prilikama, uz akumulacijsko jezero Butoniga, važna njezina protuerozijska zaštita.

S obzirom na blizinu Učke i masiva Ćićarije klimatska obilježja očituju se većom koncentracijom padalina u zimskom dijelu godine i nešto sušnijim ljetima. Utjecaj mora do prostora Općine dopire dolinom Mirne na sjevernom i istočnom dijelu te dolinom rijeke Raše na zapadu. Navedeno rezultira oznakama koje su prepoznatljive za submediteransko podneblje te na taj način osiguravaju kvalitetnu osnovu za život stanovnika te uzgoj različitih poljoprivrednih kultura.

2.1.2 Prirodni resursi

Obilje prirodnih resursa te povoljan geografski položaj čine ovo područje pogodnim kako za življenje, tako i za obavljanje različitih djelatnosti od kojih neke nisu nužno povezane sa prirodnim obilježjima već su više dio tradicije i suvremenih potreba okruženja.

Poljoprivreda predstavlja jednu od djelatnosti za koju sigurno postoje dobri preduvjeti daljnjeg razvoja. Od ukupne površine Općine Cerovlje, poljoprivredna zemljišta čine skoro 30% prostora i zajedno s blizinom velikih potrošačkih središta predstavljaju dobar potencijal za razvoj i zapošljavanje jednog dijela stanovništva. Prirodni čimbenici osiguravaju preduvjete za uzgoj ratarskih, povrtlarskih i krmnih kultura, vinove loze i voćarskih kultura umjerenog klimatskog pojasa te razvoj maslinarstva na posebnim mikrolokacijama poput sliva Butonige.

Način korištenja poljoprivrednih zemljišta na području Općine Cerovlje prema popisu poljoprivrede iz 2003. godine prikazan je u tablici 1.

Tablica 1: Korištenje poljoprivrednog zemljišta u Općini Cerovlje

OPIS ZEMLJIŠTA	POVRŠINA (ha)
Oranice i vrtovi	405,61
Povrtnjaci	3,62
Livade	298,74
Pašnjaci	168,71
Voćnjaci i maslinici	31,30
Vinogradi	48,92
Rasadnici	/
Ukupno korišteno	956,90
Ostalo	2.438,38
Ukupno	3.395,28

Iz tablice 1 se može uočiti nizak stupanj korištenja poljoprivrednog zemljišta koje iznosi 28% od ukupno raspoloživog zemljišta. Rascjepkanost poljoprivrednog zemljišta i mala imanja osnovna su značajka poljoprivrednih gospodarstava. Od ukupno korištenih 956,90 ha poljoprivrednog zemljišta na ovom području najznačajnije su oranice, slijede livade, zatim pašnjaci, vinogradi i voćnjaci te povrtnjaci. U ostalom zemljištu (2.438,38 ha) najveći dio čine šume te neobrađeno poljoprivredno zemljište.

Sve navedeno nameće potrebu valorizacije zemljišta što je naglašeno u okviru usvojenih razvojnih planova i to putem realizacije definiranih mjera koje čine sastavni dio strategije razvoja.

Od sirovinskih izvora potrebno je spomenuti i nalazište nemetalne mineralne sirovine – glinu u dolinama Pazinskog potoka koje se već duže vrijeme gospodarski eksploatira.

S obzirom na očuvanost kulturnih i prirodnih vrijednosti, izostanak bazične (teške) industrije, uz ekološku poljoprivredu, ponudu zdrave hrane i rekreativnih sadržaja, može biti značajan čimbenik razvoja seoskog i izletničkog turizma. Vodne površine – bazeni, nastali iskorištavanjem opekarske gline na području Cerovljanske doline, već su danas značajno sportsko-ribolovno područje. Postojeća veličina navedenih bazena te njihova sanacija i uređenje pruža mogućnost unapređenja sportskog i rekreativnog ribolova te različitih rekreativnih sadržaja u njihovom okruženju, koji mogu bitno pridonijeti unapređenju turističke ponude Općine Cerovlje.

Kombinacija turizma i poljoprivrede, ne samo putem izravnog plasmana poljoprivrednih proizvoda, već i putem koncepta agroturizma svakako je jedan od elemenata unapređenja postojeće turističke ponude i postizanja uravnoteženog razvoja. U tom se smislu posebice ističe sačuvani ekosustav sjeverozapadnog i jugoistočnog dijela općine.

Općina Cerovlje ima zbog zemljopisnih i klimatskih uvjeta te razvijenog biljnog pokrova izrazite pogodnosti za uzgoj različitih vrsta divljači, a time i sve pretpostavke za organizirani i dobro osmišljeni razvoj lovnog turizma.

Područje Općine poznato je po svojoj krajobraznoj raznolikosti i bogatstvu šuma, poglavito bukove šume na flišu koja predstavlja veliku turističku atrakciju poznatu i izvan granica Hrvatske. Turistički potencijal ogleda se u mogućnostima označavanja pješačkih i biciklističkih staza koji u kombinaciji s prirodnim krajolikom predstavljaju temelj razvoja rekreativnog, ali i znanstvenog turizma.

Tablica 2: Problemi i potrebe povezane s prirodnim resursima

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVlje	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Slaba iskorištenost poljoprivrednog zemljišta ➤ Veličina i usitnjenost zemljišnih posjeda ograničavajući je čimbenik snažnijeg razvoja poljoprivrede ➤ Nedostatna valorizacija prirodnih resursa za gospodarske namjene ➤ Narušen kulturni i prirodni krajobraz u pojedinim predjelima općine ➤ Nepostojanje strategije uravnoteženog i održivog korištenja postojećih prirodnih resursa ➤ Nekvalitetna valorizacija šumskog prostora 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sustavno pristupanje izradi plana i programa održivog razvoja poljoprivrede Općine Cerovlje ➤ Uspostava sustavnog upravljanja poljoprivrednim zemljištem u cilju njegove valorizacije ➤ Bolja valorizacija prirodnih resursa u gospodarske namjene vodeći računa o održivom razvoju ➤ Kvalitetnija valorizacija prirodnih resursa u turističke namjene ➤ Kvalitetnija valorizacija šumskog prostora s pripadajućim životinjskim svijetom 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dosljedno osiguranje zaštite podzemlja od površinskog onečišćenja ➤ Ravnomjerniji razvoj u prostoru – poticanje razvoja u unutrašnjosti, kvalitetnije povezivanje sa sadržajima u obalnom području ➤ Priprema strategija dugoročnog održivog korištenja resursa (npr. mineralni resursi, resursi mora i podmorja, prostor u obalnom području ...) ➤ Staviti zaštićena područja (i prirodna i kulturna) u funkciju razvoja – izrada plana održivog razvoja; Naglasiti važnost okoliša kao osnovne komparativne prednosti i ključnog elementa u izboru Istarske županije za turističko odredište „Zelenog utočišta Mediterana“; Pripremiti ponude zaštićenih prirodnih područja za potrebe turizma

2.1.3 Okoliš

Povećanje vrijednosti, vrsnoće i izgleda okoliša jedan je od ciljeva prostornog razvoja Istarske županije.

Imajući u vidu prirodna obilježja i resurse Općine Cerovlje, među najrelevantnijim područjima zaštite okoliša spadaju zaštita vode, šume, zraka, tla te kulturne baštine i krajolika.

Jedno od najznačajnijih prirodnih resursa općine je voda. Onečišćenje voda na području Općine Cerovlje potječe prvenstveno od ispuštanja voda iz domaćinstva, gospodarskih subjekata i od ispiranja divljih deponija otpada, gnojista, herbicida i pesticida sa poljoprivrednih površina. Veći dio općine ujedno je i vodozaštitno područje prve, druge i treće kategorije te se stoga nameće potreba odgovarajuće zaštite voda s ciljem osiguranja kvalitetnih vodnih zaliha dostatnih za zadovoljenje potreba stanovništva u širem okruženju.

Na prostoru Općine Cerovlje nema organiziranog praćenja kakvoće zraka, te se obzirom na njezin položaj mogu uzeti u obzir podaci iz postaje na području Grada Pazina.

U razdoblju od 1993. do 1998. godine srednje godišnje koncentracije sumpordioksida, dima i taložnih tvari nisu prelazile preporučene granične vrijednosti te se kvaliteta zraka može svrstati u prvu kategoriju.

Kvaliteta tla prema stupnju zagađenja može se ocijeniti zadovoljavajućom s obzirom na nisku razinu upotrebe sredstava za zaštitu bilja i umjetnih gnojiva što svakako predstavlja temeljni čimbenik razvoja danas profitabilne ekološke poljoprivredne proizvodnje.

Ostali oblici zagađenja povezani su s bukom i svjetlosnom zagađenjem zbog blizine frekventnih prometnih pravaca, poglavito „istarskog ipsilona“.

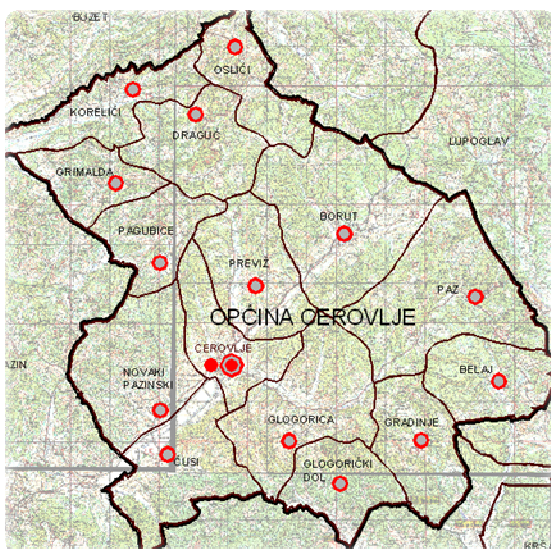
Tablica 3: Problemi i potrebe povezane sa zaštitom okoliša

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> › Nepostojeći sustav odvodnje otpadnih i oborinskih voda › Postojanje velikog broja divljih odlagališta otpada › Potencijalna opasnost od zagađenja na području	<ul style="list-style-type: none"> › Izgradnja učinkovitog kanalizacijskog sustava i sustava za pročišćavanje otpadnih voda › Sanacija divljih odlagališta otpada › Uvođenje mjera za	<ul style="list-style-type: none"> › Sačuvati od onečišćenja resurse vode koji se mogu koristiti kao osnova za vodoopskrbu › Donijeti Županijski plan zaštite voda › Izgraditi učinkovit sustav

<p>poljoprivrednih površina</p> <ul style="list-style-type: none"> › Opasnost od zagađenja voda na većem području Općine budući se radi o vodozaštitnom području › Nedovoljna zaštita raznolikosti kulturnog i prirodnog krajolika › Nedovoljna osviještenost stanovništva u pogledu zaštite okoliša › Postojanje potencijalno opasnih područja gdje je moguća erozija tla › Nedostatno praćenje stupnja zagađenosti › Potencijalna opasnost od zagađenja zbog blizine cestovne prometnice «Istarski ipsilon» 	<p>sprečavanje ponovnog nastanka divljih odlagališta otpada</p> <ul style="list-style-type: none"> › Očuvanje kvalitete voda na području Općine › Osvješčivanje stanovništva o važnosti svih vrsta onečišćenja putem edukativnih akcija › Uspostava sustava praćenja kvalitete voda i zraka › Uspostava nadzora nad provođenjem odredbi iz prostornih planova › Izrada planova uređenja prostora na svim razinama › Poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje › Uređenje odlagališta građevinskog otpada › Očuvanje bioraznolikosti prostora i krajobraza › Održavanje i očuvanje šumskih površina › Poticanje uvođenja čistih tehnologija › Očuvanje kvalitete zraka, tla i voda uslijed razvoja cestovnog prometa, poslovnih zona i poljoprivrede donošenjem i provedbom odgovarajućih propisa › Postavljanje ekološke rasvjete › Iskorištavanje dostupnih sredstava iz različitih fondova za zaštitu okoliša 	<p>odvodnje otpadnih voda</p> <ul style="list-style-type: none"> › Izraditi urbanističke planove za sva naselja i izdvojena građevinska područja › Izraditi kartu erozije na području Županije i uvažavati je pri određivanju načina korištenja zemljišta. › Poticanje ekološke poljoprivrede › Čišćenje divljih odlagališta i uvođenje mjera za sprečavanje njihovog ponovnog nastanka › Poticati uvođenje čistih tehnologija kod glavnih onečišćivača te kod svih subjekata kod kojih postoji mogućnost poboljšanja stanja › Poticati i ubrzati proces plinifikacije i zamjene krutih i tekućih energenata plinom ili obnovljivim izvorima energije › Održavati i povećavati površine pod šumama › Poboljšati javni promet modernizacijom voznog parka i uvođenjem plina kao energenta › Dopuniti regionalnu mrežu praćenja kakvoće zraka › Osvješčivanje problema svjetlosnog zagađenja te donošenje i dosljedna provedba odluke o ugradnji ekološke rasvjete › Izrada biološke i
---	--	---

		<p>krajobrazne osnove Županije</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada i provedba akcijskih planova te planova upravljanja za sve zaštićene dijelove ➤ Staviti zaštićena područja u funkciju upravljanja
--	--	--

2.1.4 Prostorno uređenje

Polazišta prostornog uređenja sadržana su u strategiji te programu prostornog uređenja Republike Hrvatske na osnovi kojih su doneseni prostorni planovi regija te planovi uređenja jedinica lokalne samouprave. Prostorno uređenje Općine Cerovlje utvrđeno je prostornim planom koji je usvojen 2004. godine.

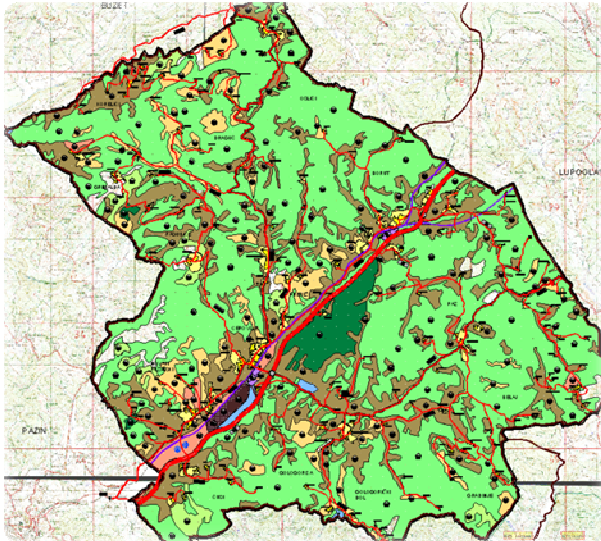
U tijeku je izrada izmjena i dopuna kojim se definiraju uvjeti iskorištavanja poljoprivrednog zemljišta u gospodarske svrhe te izgradnja poljoprivredno-gospodarskih objekata. Također, utvrđuje se razvoj sportsko-rekreativnih i poslovnih zona te

definišu zahvati u prostoru s tradicionalnim sustavom gradnje kao i ravnomjeran raspored stambenih područja.

Središte općine jest naselje Cerovlje koje ima četiri od pet središnjih funkcija (osnovnu školu, upravu, poštu i trgovinu) dok ostala naselja čine ruralna područja s iznimkom Boruta, Novaka Pazinskih, Draguča i Gologorice. Polazeći od dostignutog stupnja razvoja, postojeće gospodarske strukture, prirodnih uvjeta i općih smjernica razvoja gospodarskih djelatnosti, temeljna obilježja prostornog razvitka Općine Cerovlje usmjerena su na:

- postojeću industriju i iskorištavanje mineralnih sirovina;
- razvoj male privrede i obrtništva;
- turizam povezan s prirodnom i povijesnom baštinom; te
- poljoprivredu na koju se nadovezuju agroturistički kompleksi.

Jedan od glavnih ciljeva prostornog razvoja je uravnoteženiji razvoj ukupnog područja Općine te su u skladu s tim definirana građevinska područja naselja koja zadovoljavaju potrebe Općine za buduće razdoblje, a stimulatívna su u smislu

razvitka naselja, poboljšanja kvalitete stanovanja, te opremanja prometnom i komunalnom infrastrukturom.

Područje Općine Cerovlje, zbog blizine urbane aglomeracije Grada Pazina i nadalje će karakterizirati proces urbanizacije općinskog središta, naselja Cerovlja, te drugih naselja s većom koncentracijom stanovništva i položajem uz ili u blizini glavnih prometnih pravaca (Istarski ipsilon i željeznička pruga) – Borut, Gologorica i Novaki Pazinski, dok

će ostala naselja i nadalje zadržati uglavnom samo stambenu funkciju.

U cilju osiguranja javnih sadržaja, posebno će se poticati razvoj naselja Cerovlje u okviru kojeg se planira organizirati osnovna zdravstvena zaštita te jačanje gospodarskih djelatnosti i to posebice sekundarnih i tercijarnih djelatnosti.

Ukupna površina građevinskog područja naselja na području Općine iznosi:

- Za građevinska područja naselja s više od 100 stanovnika (Novaki Pazinski, Cerovlje, Borut i Gologorica) 54,45 ha, s gustoćom od 10,03 stanovnika/ha;
- Za građevinska područja naselja ispod 100 stanovnika (sva ostala naselja) 241,93 ha, s gustoćom od 5,5 stanovnika/ha.

Unutar građevinskih područja Općine Cerovlje utvrđena je slijedeća namjena prostora:

- a) stambene namjene;
- b) društvene namjene;
- c) gospodarske namjene;
- d) ugostiteljsko-turističke namjene; i
- e) montažne građevine.

Na površinama izvan naselja za izdvojene namjene ne može se planirati novo stanovanje, već su te površine namijenjene gospodarskim djelatnostima, sportu i rekreaciji.

U sklopu površina namijenim gospodarstvu predviđene su dvije osnovne namjene:

- Proizvodna namjena: veliki industrijski kompleksi (proizvodnja, prerađivačka industrija, obrtništvo i sl.) površine 11,89 ha;
- Poslovna namjena: manji proizvodni i skladišni kompleksi (trgovina, manji proizvodni pogoni-obrtništvo, skladištenje, servisi, komunalne usluge i sl.) na području poslovnih zona Novaki Pazinski, Flegari i Cerovlje površine 6,76 ha.

Prostornim planom predviđena je jedna zona ugostiteljsko-turističke namjene – turistički punkt, unutar naselja Korelići, u cilju razvoja izletničkog turizma, valorizacije krajobraznih i prirodnih vrijednosti obronaka slivnog područja akumulacije Butoniga, te agroturizma (uzgoj i prerada maslina), površine približno 0,80 ha. Zone turističkih punktova namijenjene su izgradnji ugostiteljskih objekata iz kategorije objekata za smještaj i limitirane su s maksimalnim kapacitetom od 150 postelja te se za njih propisuje izrada detaljnog plana uređenja.

Prostor izvan građevinskih područja obuhvaća najveći dio površine Općine Cerovlje, a odnosi se na poljoprivredna zemljišta i šume. Poljoprivredne površine moguće je razvrstati u tri kategorije. Osobito vrijedno obradivo tlo namijenjeno je prvenstveno vinogradima, maslinicima, voćnjacima i uzgoju krmnih kultura. Na vrijednim obradivim površinama predviđena je izgradnja farmi, plastenika, vinogradarskih pogona te iznimno stambeno gospodarskih građevina za vlastite potrebe i potrebe razvoja seoskog gospodarstva. Ostale poljoprivredne površine isključivo su namijenjene stambeno gospodarskim građevinama za vlastite potrebe i za potrebe razvoja seoskih gospodarstava.

Posebna pažnja posvećena je zaštiti kulturnog i prirodnog krajobraza po kojem je Općina Cerovlje poznata, poglavito područja na sjevernoj strani Općine, krajolik u kojem se nalaze naselja Draguč i Grimalda, padine i dolina Dragučkog potoka s ruralnim naseljima na obje strane, sve do granice Općine na hrptu kod Račiškog brijega. Od prirodnog krajobraza valja istaknuti dio središnje kotline oko akumulacije Butoniga te Cerovljansko polje.

Tablicom 4 prikazane su namjene površina s pripadajućim površinama. Prema prostornom planu, na građevinska područja naselja otpada 2,80% površine Općine Cerovlje, dok na ostatak građevinskih područja izvan naselja za izdvojene gospodarske namjene otpada 0,6% površine. Iz prikaza se može uočiti da najveći dio područja otpada na prostor izvan građevinskih područja u okviru kojeg dominiraju poljoprivredne i šumske površine što je tipično za jedinice lokalne samouprave u unutrašnjosti istarskog poluotoka. Ta područja su namijenjena za uzgoj višegodišnjih kultura (vinogradi, voćnjaci, maslinici).

Tablica 4: Prostorni pokazatelji za namjenu površina Općine Cerovlje

OPĆINA CEROVLJE	UKUPNO ha	% od površine Općine
Građevinska područja naselja	296,38	2,80%
Građevinska područja izvan naselja za izdvojene namjene		
• <i>gospodarska namjena</i>	61,09	0,60%
• <i>sportsko rekreacijska namjena</i>	0,65	0,01%
• <i>grobља</i>	0,72	0,01%
Poljoprivredne površine	3.116,91	29,10%
Šumske površine	6.790,55	63,40%
Ostale površine	434,7	4,09%
Općina Cerovlje	10.701,00	100,00%

Prostornim planom Općine Cerovlje predviđa se donošenje ukupno tri urbanistička plana uređenja (UPU) i to za naselja Cerovlje, Draguč i Gologorica te izrada detaljnog plana uređenja (DPU) za slijedeće kategorije:

- obiteljske kuće i stambene građevine građene u nizu;
- višestambene građevine i to samo unutar građevinskog područja naselja Cerovlje;
- građevine društvene namjene površine tlocrtne projekcije veće od 200 m² i više od P+1;
- građevine gospodarske namjene – poslovne površine tlocrtne projekcije veće od 400 m²;
- ugostiteljsko-turističke građevine površine tlocrtne projekcije veće od 400 m² i više od P+1.

Tablica 5: Problemi i potrebe povezane sa prostornim uređenjem

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedovoljna iskorištenost poljoprivrednog zemljišta u gospodarske namjene ➤ Potencijalna opasnost zahvata u prostoru, ambijentu i tradicionalnom sustavu gradnje ➤ Neravnomjeran raspored građevinskih područja za potrebe stanovanja ➤ Nedefinirani građevinski uvjeti za izgradnju gospodarskih objekata važnih za obavljanje poljoprivrednih djelatnosti ➤ Preciznije definiranje sportsko rekreativne zone 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izmjena i dopuna postojećeg prostornog plana ➤ Potreba donošenja odgovarajućih planova nižeg reda, odnosno urbanističkih i detaljnih planova uređenja 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izrada svih propisanih prostornih planova radi konačnog definiranja prostora u Županiji ➤ Dosljedno poštivanje smjernica viših planova i pravila dobre prostorno-planerske prakse pri izradi planova lokalne razine PUO/G ➤ Jačanje kadrovskog potencijala, naročito u općinama ➤ Kvalitetan nadzor nad provedbom/poštivanjem planova

2.2 Demografska obilježja

Stanovništvo sa svojim obilježjima i aktivnostima čini jednu od okosnica razvoja svakog prostora. Na području Općine Cerovlje koje obuhvaća 15 naselja, prema posljednjem popisu stanovništva iz 2001. godine obitavalo je 1.745 osoba, odnosno 0,85% stanovništva Istarske županije. Najveće naselje je Gologorica gdje živi 277 stanovnika, zatim Borut sa 233 stanovnika te općinsko središte Cerovlje gdje obitava 231 stanovnik. Od preostalih naselja jedino u Novakima Pazinskim i Pagubicama živi preko 100 stanovnika. Najmanje naselje je Belaj sa 18 stanovnika. Gustoća naseljenosti Općine iznosi 16,3 stanovnika po km² što je znatno ispod prosjeka Županije koji iznosi 72,3 stanovnika.

Gologorica

Međunarodno prihvaćena klasifikacija OECD-a razlikuje tri tipa većih funkcionalnih ili administrativnih jedinica po stupnju njihove ruralnosti, ovisno o postotku stanovništva koje živi u ruralnim zajednicama. Sukladno tome, općine i gradovi grupirani su u tri tipa:

- Značajno ruralno područje: preko 50% stanovništva živi u ruralnim zajednicama;
- Pretežno ruralno područje: 15 do 50% stanovništva živi u ruralnim zajednicama; i
- Pretežno urbano područje: manje od 15% stanovništva živi u ruralnim zajednicama.

Općina Cerovlje spada u skupinu pretežno ruralnog područja u kojem 15 do 50% stanovništva živi u ruralnim zajednicama.

Sukladno podacima prikazanim u tablici 6, može se uočiti značajniji pad stanovnika započet nakon II. Svjetskog rata. U razdoblju od 1945.-2001. godine broj stanovnika se smanjio za 63,49%. U tom razdoblju najveći pad broja stanovnika zabilježen je u naseljima Belaj, Gradinje, Paz, Korelići i Grimalda. U posljednja dva

desetljeća nastavlja se negativan trend kretanja broja stanovnika. Najveću depopulaciju u zadnja dva međupopisna razdoblja doživjela su naselja Belaj, Draguč, Gradinje, Grimalda, Paz i Previž. Navedeno kretanje broja stanovnika prvenstveno je posljedica nepovoljnih migracijskih kretanja, odnosno iseljavanja i to ponajprije mlađe populacije u dobi između 20 i 40 godina.

Tablica 6: Kretanje broja stanovnika Općine Cerovlje

GODINA POPISA	BROJ STANOVNIKA
1857.	3.585
1869.	3.707
1880.	3.954
1890.	3.993
1900.	4.185
1910.	4.378
1921.	4.405
1931.	4.780
1948.	3.834
1953.	3.607
1961.	3.049
1971.	2.485
1981.	2.024
1991.	1.815
2001.	1.745

Struktura stanovništva prema migracijskim obilježjima ukazuje na činjenicu da većina stanovnika Općine (67%) živi u istom naselju od rođenja, dok na doseljeno stanovništvo otpada 33% ukupnog stanovništva. Većinu doseljenog stanovništva čine doseljenici iz drugih gradova/općina unutar županije (58%) te naselja unutar Općine Cerovlje (29%). Ostatak čine doseljenici iz ostalih županija (8%) te inozemstva (5%).

Sastav stanovništva prema dobi ponajviše je posljedica društveno ekonomskih i političkih zbivanja u prošlosti. Prosječna starost stanovnika na području Općine Cerovlje iznosi 41,7 godina i viša je od prosjeka županije koja se kreće na razini od 40,2 godine. Gotovo polovica stanovništva Općine spada u dobnu skupinu od 20-59 godina starosti, dok mladi do 19 godina starosti čine trećinu stanovništva. Ostatak otpada na stariju populaciju preko 60 godina starosti. Indeks starosti stanovništva također ukazuje na nepovoljnu starosnu strukturu stanovništva karakterističnu za zemlju i županiju u cjelini što jasno upućuje na negativne tendencije demografskog razvoja u budućnosti koji će trebati biti nadomješten useljavanjem stanovništva, ukoliko se želi spriječiti daljnja depopulacija prostora.

Struktura stanovništva prema spolu ukazuje na podjednaki udio ženskog i muškog stanovništva, no nazočan je nizak udio žena između 15-49 godina u ukupnom stanovništvu od 19,77% što predstavlja razvojno ograničenje, a odnosi se na smanjeni natalitet i depopulaciju pojedinih naselja Općine.

Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2001. godine na području Općine Cerovlje evidentirano je 510 kućanstava prosječne veličine 3,4 člana. Na kućanstva sa dva člana otpada 18,8% ukupnog broja kućanstva, kućanstva sa četiri člana zauzimaju 17,4% kućanstava, dok kućanstva sa tri člana čine 16,6% svih kućanstava. Značajan udio otpada na samačka kućanstva koja zauzimaju čak 19,6% svih kućanstava na području Općine Cerovlje.

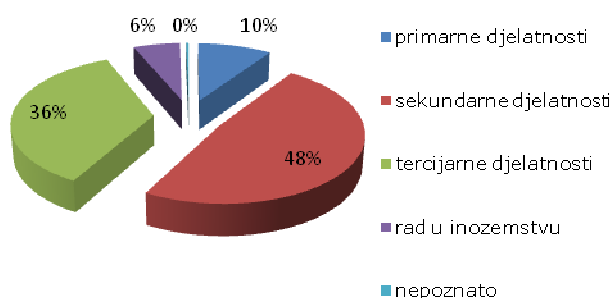
Obrazovna struktura stanovništva jedno je od najvažnijih demografskih obilježja prilikom utvrđivanja strategije razvoja. Prema zadnje dostupnim podacima iz 2001. godine prikazanim u tablici 7, 43,7% stanovništva Općine Cerovlje iznad 15 godina starosti ima završenu osnovnu školu što je iznad prosjeka županije (22,8%), ali je zato udio osoba sa završenom srednjom školom znatno manji u usporedbi s prosjekom županije (50,2%). Udio osoba sa višom i visokom stručnom spremom iznosi 3,5% te je također znatno manji od prosjek županije (12,2%). Navedeni podaci jasno ukazuju na nezadovoljavajuću obrazovnu strukturu stanovništva koja može biti ozbiljna prepreka realizaciji utvrđenih ciljeva i daljnjem gospodarskom i društvenom razvoju područja. Iz toga proizlazi nužna potreba kako za formalnom tako i neformalnom edukacijom putem odgovarajućih programa poticanja obrazovanja stanovništva.

Tablica 7: Stanovništvo staro 15 i više godina prema stupnju obrazovanja

STUPANJ ŠKOLSKE SPREME	STANOVNIŠTVO	
	BROJ	%
Bez spreme i nepoznato	23	1,6
Nezavršena osnovna škola	243	17,0
Osnovna škola	626	43,7
Srednja škola	491	34,3
Diplomski studij	50	3,5
Poslijediplomski studij	0	0,0
UKUPNO	1.433	100,0

Udio aktivnog stanovništva u ukupnom stanovništvu Općine iznosi 40,17% te je niži od prosjeka županije (46,4%). Najviše zaposlenih je u sekundarnim djelatnostima (48,48%), u tercijarnim djelatnostima zaposleno je 35,61%, a u primarnim djelatnostima 9,53% aktivnog stanovništva.

Slika 1: Struktura stanovništva Općine Cerovlje prema aktivnosti i djelatnosti 2001.godine

Tablica 8: Problemi i potrebe povezane sa stanovništvom

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Depopulacija prostora uslijed iseljavanja stanovništva ➤ Nepovoljno prirodno kretanje stanovništva ➤ Visok indeks starenja stanovništva ➤ Neodgovarajuća obrazovna struktura stanovništva ➤ Odljev mladog visokoobrazovanog stanovništva s područja Općine Cerovlje ➤ Postojanje gotovo nenastanjenih naselja ➤ Povećane dnevne migracije, osobito tijekom sezone poradi zaposlenja ➤ Nepostojanje informacija o broju i strukturi stanovništva 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Povećanje broja stanovnika utemeljeno na prirodnom prirastu i migraciji stanovništva ➤ Poticanje gradnje i naseljavanja stanovništva sa stalnim boravkom u određenim naseljima s ciljem sprečavanja njihovog nestajanja ➤ Poticanje formalnog obrazovanja i prekvalifikacije sukladno gospodarskim potrebama Općine ➤ Izrada sustava poticane stanogradnje 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ravnomjerniji razvoj u prostoru – poticanje razvoja u unutrašnjosti, kvalitetnije povezivanje sa sadržajima u obalnom području ➤ Kontinuirana i sustavna edukacija ljudskih resursa te stvaranje uvjeta za privlačenje visokostručnih kadrova iz domaćeg i međunarodnog okruženja

2.3 Komunalna infrastruktura

Komunalnom infrastrukturom obuhvaćene su djelatnosti s pripadajućim objektima i opremom koje pružaju osnovu neometanog razvoja svih ostalih djelatnosti unutar lokalne zajednice. Komunalna infrastruktura Općine Cerovlje odnosi se na slijedeća područja:

1. Vodoopskrbu i kanalizacijske sustave,
2. Prometni infrastrukturni sustav,
3. Energetiku, i
4. Zbrinjavanje otpada.

2.3.1 Vodoopskrba i kanalizacijski sustavi

Na javnu vodoopskrbnu mrežu u Općini Cerovlje priključeno je svega 73,33% kućanstava. Područje Općine u potpunosti snabdijeva društvo „Istarski vodovod“ d.o.o., Buzet iz sustava Sv. Ivan iz istoimenog izvora koji je lociran u blizini Buzeta.

Cijelo područje Općine je vezano na vodospremu Stari Pazin. Iz ove vodospreme voda gravitacijski snabdijeva cijelo područje Općine osim najsjevernijeg dijela koja se opskrbljuje iz vodospreme Sv. Donat preko opskrbnog cjevovoda i crpne stanice Baštini koja vodu tlači u vodospremu Draguč. Cjevovodi su transportnog i opskrbnog karaktera.

Razvoj sustava vodoopskrbe područja Općine Cerovlje previđa izgradnju vodoopskrbne mreže do svakog naseljenog naselja te nadogradnju mreže u slučajevima proširenja postojećih naselja, izgradnje novih naselja te izgradnje novih industrijskih i gospodarskih objekata i postrojenja.

Radi nepovoljne konfiguracije terena u planu je izgradnja nekoliko precrpnih stanica, prekidnih komora te vodospreme Cerovlje kao i izgradnja magistralnog cjevovoda od Cerovlja prema Podpićnu poradi prstenastog povezivanja sustava vodoopskrbe unutar Istarske županije.

Na području Općine Cerovlje ne postoji kanalizacijska mreža. Odvodnja otpadnih voda vrši se u postojeće septičke jame upitne vodotjesnosti.

Kako je predviđeno prostornim planom Istarske županije sva naselja u budućnosti moraju imati izgrađenu kanalizacijsku mrežu sa pripadajućim uređajem za pročišćavanje. Prostornim planom Općine Cerovlje predviđena je izgradnja crpnih stanica fekalnih voda za svako naselje. Zbog udaljenosti manjih naselja, odvodnja voda u istima rješavat će se preko vodonepropusnih sabirnih jama.

Veća naselja u Općini Cerovlje i to naselja Cerovlje, Borut, Novaki Pazinski i Lovrečići nalaze se u drugoj vodozaštitnoj zoni, dok se sva ostala naselja nalaze van zona sanitarne zaštite. Za naselja koja se nalaze van zone sanitarne zaštite ne postoje ograničenja u razvoju vezano na vodnogospodarski sustav te se dozvoljava izgradnja sustava javne odvodnje na način da se predvidi uređaj za pročišćavanje sa minimumom pročišćavanja od 95%.

U naseljima Cerovlje, Borut, Novaki Pazinski i Lovrečići ne postoji mogućnost premještanja uređaja za pročišćavanje van utjecaja na drugu zonu sanitarne zaštite, te sva naselja moraju izgraditi uređaj za pročišćavanje sa minimumom pročišćavanja od 98%.

Odvodnja oborinskih voda rješavat će se putem oborinske kanalizacije na način da se prije ispuštanja u podzemlje predvidi separator ulja i masti veličine 20% mjerodavnog protoka oborinskih voda.

Tablica 9: Problemi i potrebe povezane sa vodoopskrbom i kanalizacijskim sustavima

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nepostojanje vodoopskrbne mreže u znatnom dijelu općine ➤ Nepostojanje sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dovršenje vodoopskrbne mreže u predjelima općine gdje ista ne postoji ➤ Rekonstrukcija postojećeg vodoopskrbnog sustava u naselju Draguč ➤ Izgradnja sustava za odvodnju otpadnih voda ➤ Izgradnja sustava za pročišćavanje otpadnih voda ➤ Izgradnja crpnih stanica fekalnih voda za pojedina naselja 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Trajno osigurana kvalitetna, zdravstveno ispravna voda za piće na cijelom području Županije ➤ Izgraditi sustav javne odvodnje i zaštite voda ➤ Provesti rekonstrukciju postojeće kanalizacijske mreže i izgraditi uređaje s većim stupnjem pročišćavanja otpadnih voda ➤ Objediniti vodoopskrbne sustave na području Županije ➤ Izgraditi u potpunosti vodoopskrbni sustav na području Županije ➤ Obnoviti dotrajale građevine u sustavu vodoopskrbne mreže

2.3.2 Energetska infrastruktura

Energetska infrastruktura Općine Cerovlje obuhvaća isključivo sustav opskrbe električnom energijom. Na području Općine elektroenergetski sustav čine objekti za prijenos i distribuciju električne energije. Općina Cerovlje napaja se iz TS Pazin 110/35/10 (20) kV i iz TS Vranje 35/10 (10) kV koja u skladu s postojećim kapacitetima transformacije zadovoljava potrebe za razdoblje do 2015. godine.

U planovima razvoja snabdijevanja električnom energijom s današnjeg tronaponskog sustava planira se prelazak na jednostavniji i racionalniji – dvonaponski sustav gdje je kvaliteta i sigurnost veća, gubici su manji, a iskoristivost mreže je puno veća. Postepeno bi po područjima došlo do prelaska, najprije na 20 kV napon, a na kraju i na transformaciju 110/20 kV, čime sadašnje TS 35/10 (20) kV postaju u jednom slučaju TS 110/20 kV, a u drugom rasklopišta 20 kV. Postojeći dalekovodi 35 kV postaju većim dijelom 20 kV, a manjim dijelom 110 kV dalekovodi.

Na području Općine Cerovlje ne postoje izgrađeni infrastrukturni objekti (distributivna mreža i postrojenja) za distribuciju plina. Potrošnja plinskog energenta ipak postoji i svodi se uglavnom na pojedinačna domaćinstva i opće potrošače koji ga koriste putem plinskih boca ili rjeđe – ugrađenih spremnika. Radi se o ukapljenom naftnom plinu (UNP) popularno poznatom kao „propan-butan“. Godišnja potrošnja tog energenta na području Općine iznosi 43,5 t dok prosječna godišnja potrošnja iznosi 82 kg po domaćinstvu u okviru kojeg se najčešće koristi za kuhanje.

Najveće ograničenje za razvoj plinske mreže na području Općine jest mala potrošnja te mali broj stanovnika, odnosno niska gustoća naseljenosti. Također, morfologija tla nije najpogodnija za izgradnju plinske mreže te bi troškovi iskopa bili relativno visoki. Za očekivati je ipak mogućnost da se u naselju Cerovlje izgradi plinovodna mreža spajanjem na plinovodnu mrežu Pazina, imajući u vidu postojanje jednog značajnog industrijskog potrošača.

Na području Općine Cerovlje moguće je iskorištavanje obnovljivih energetske izvora i to ponajviše sunčeve energije koja bi svoju primjenu pronašla u zagrijavanju vode čime bi pripomogla smanjenju potrošnje električne energije te smanjenju zagađivanja izazvane izgaranjem loživih ulja.

Tablica 10: Problemi i potrebe povezane s energetske sustavom

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Usmjerenje isključivo na elektroenergetski sustav ➤ Zastarjeli tronaponski sustav snabdijevanja električnom energijom ➤ Nepostojanje plinoopskrbne mreže ➤ Nedovoljna iskorištenost obnovljivih izvora energije 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rekonstrukcija elektroenergetske mreže i prelazak na dvonaponski sustav ➤ Stvaranje uvjeta za plinifikaciju poslovne zone vezujući se za plinski sustav Pazina ➤ Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zamjena razmjerno skupog energenta ekološki prihvatljivim i jeftinijim prirodnim plinom i obnovljivim izvorima energije ➤ Provesti projekt plinifikacije koji bi trebao smanjiti potrošnju električne energije ➤ Iskoristiti obnovljive izvore energije – bioenergije, sunčeve energije, energije vjetra, hidroenergije i hidrotermalne energije za koje postoje potencijali ➤ Povećati energetske djelotvornost – ušteda energije bez smanjivanja razine usluge

2.3.3 Prometni infrastrukturni sustav

Prometni infrastrukturni sustav Općine Cerovlje uključuje cestovni i željeznički promet te telekomunikacijsku infrastrukturu.

Osim dijela državne i županijskih cesta, područje Općine dobro je pokriveno lokalnim razvrstanim i nerazvrstanim cestama te putovima koji povezuju sva naselja i područja s glavnom cestovnom mrežom.

Cestovnu mrežu Općine čine:

- državna cesta D 3 (Matulji – Lupoglav – Pazin – Žminj) u dužini od približno 11,34 km;
- županijske ceste:
  - dio županijske ceste Ž 5013 (Buzet D44 – Cerovlje Ž5046) dužine cca 11,89 km od ukupno 21,5 km;
  - dio županijske ceste Ž 5046 (Pazin D64 – Cerovlje – Paz – D500) dužine cca 13,98 km od ukupno 19,70 km;
- sedam lokalnih cesta koje su uglavnom u lošem stanju te ne udovoljavaju standardima za javne ceste.

Željeznički promet odvija se putem pruge od državne granice do Pule koja se koristi za putnički i teretni promet. Željeznička povezanost Općine Cerovlje s ostalim hrvatskim županijama moguća je isključivo preko Slovenije. Na području Općine nalaze se dva željeznička kolodvora u Cerovlju i Borutu te jedno stajalište u Novakima Pazinskim. Iako su industrijski i proizvodni kapaciteti u

Borutu i Cerovlju povezani industrijskim kolosijecima s postojećim kolodvorima, isti nisu iskorišteni u odgovarajuće svrhe. Ukoliko u skoroj budućnosti dođe do povezivanja željezničke mreže s ostatkom Hrvatske, jedna od varijanti predviđena prostornim planom odnosi se na izgradnju koridora od približno 200 metara koji bi se povezao sa postojećim koridorom istočno od željezničke stanice Borut čime bi ta stanica dobila na važnosti.

Područje Općine Cerovlje pokriveno je nepokretnom i pokretnim telekomunikacijskim (TK) mrežama. Općina je podijeljena na četiri pristupne mreže s komunikacijskim pristupnim čvorom (područna telefonska centrala) Cerovlje, Gologorički Dol, Paz i Grimalda. Nepokretna telekomunikacijska mreža izgrađena je do svakog naselja i nastanjenog zaselka Općine. Pristupne telekomunikacijske mreže (korisnički vodovi) izgrađene su u najvećem dijelom podzemnim kabelima s bakrenim vodičima, a tek manjim dijelom, za udaljenije zaselke s manjim brojem stanovnika, nadzemnim kabelima. Gustoća telefonskih priključaka iznosi oko 30 priključaka na 100 stanovnika. Područje Općine Cerovlje pokriveno je i pokretnim mrežama i to s jednom analognom (NMT) i dvije digitalne (GSM) mreže što je

ostvareno sustavom baznih postaja smještenih na i izvan teritorija Općine i koje pokrivaju preko 80% teritorija Općine na kojem živi preko 90% stanovništva.

S ciljem razvoja kontinentalnog turizma, Općina Cerovlje je uključena u sustav biciklističkih staza, vinskih cesta i pješačkih staza preko Turističke zajednice središnje Istre. Prostornim planom se dalje predviđa razvoj biciklističkih staza uključivanjem svih ostalih razvrstanih i nerazvrstanih prometnica, posebno područja naselja Gradinja, Paza i Belaja prema Pićnu i Labinštini. Za Općinu Cerovlje također je od važnosti obnova postojećih, te izgradnja novih šumskih i protupožarnih putova kao i postojećih gospodarskih putova koji su se koristili u obavljanju poljoprivrednih djelatnosti, a danas bi se ujedno koristili i kao pješački putovi (turistički i poučni).

Područje Općine Cerovlje vezano je na zračne luke Pula i Vrsar. Njihov kapacitet i u budućnosti će zadovoljavati potrebe Općine Cerovlje.

Tablica 11: Problemi i potrebe povezane s prometnom infrastrukturom

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Postojanje neasfaltiranih prometnica ➤ Neodgovarajuće održavanje prometnica od strane Općine i Županije ➤ Neadekvatni i opasni pružni prijelazi ➤ Nedostatan broj i neodgovarajuće stanje postojećih poljoprivrednih, šumskih i protupožarnih putova 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Asfaltiranje lokalnih prometnica ➤ Održavanje postojećih prometnica ➤ Modernizacija pružnih prijelaza ➤ Uređenje postojećih i izgradnja novih šumskih i protupožarnih putova ➤ Izgradnja zaobilaznice u Cerovlju 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Što prije dovršiti izgradnju punog profila autoceste Istarskog ipsilona ➤ Izgraditi sustav parkirališta u gradskim središtima ➤ Izgraditi obilaznice oko turističkih središta ➤ Donijeti dugoročni razvojni plan unapređenja željezničke mreže i povezati je s nacionalnom i europskom željezničkom mrežom ➤ Sanirati postojeće, dotrajale lučke objekte i izgraditi nove (lukobrani, operativne obale i prometnice) ➤ Modernizirati luke radi povećanja kapaciteta i sigurnosti prijevoza putnika i tereta ➤ Razviti zračni promet, posebice u pogledu izgradnje dodatnih pratećih objekata vezano za razvoj turizma

2.3.4 Zbrinjavanje otpada

Općina Cerovlje rješava pitanje prikupljanja i odvoza komunalnog i neopasnog tehnološkog otpada sporazumno s Gradom Pazinom i tamošnjim komunalnim poduzećem Usluga d.o.o. čiji je suvlasnik. Otpad se zbrinjava na odlagalištu otpada Grada Pazina, „Jelenčići V“. Navedeno odlagalište privremenog je tipa te se po uređenju Županijskog centra za gospodarenje otpadom „Kaštijun“ planira preurediti u transfernu stanicu, odnosno građevinu u kojoj bi se otpad mehanički prerađivao u oblik pogodan za transport do središnjeg centra.

Postojeći problem predstavlja i nekontrolirano odlaganje krutog otpada na „divljim“ deponijama (vrtače) i uz prometnice što se može riješiti ograđivanjem odabranih prometnica, a ponajviše jačanjem ekološke svijesti građana o važnosti očuvanja okoliša putem odgovarajućih edukativnih programa.

Tablica 12: Problemi i potrebe povezane sa zbrinjavanjem otpada

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Postojanje brojnih manjih ilegalnih odlagališta otpada ➤ Nepostojanje kulture, prakse i infrastrukture odvojenog prikupljanja otpada ➤ Niska razina ekološke osviještenosti i informiranosti stanovništva na području zbrinjavanja otpada ➤ Otežan pristup prikupljanju otpada u pojedinim predjelima Općine 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sanacija postojećih ilegalnih odlagališta otpada i sustavno sprečavanje njihovog ponovnog nastajanja ➤ Organiziranje odvojenog prikupljanja otpada na mjestu njegovog nastanka ➤ Sustavno podizanje ekološke svijesti među građanima putem različitih programa edukacije i informiranja ➤ Poticanje smanjenja proizvodnje otpada u domaćinstvima i pogonima putem odgovarajućih programa edukacije stanovništva ➤ Sanacija i zatvaranje postojećeg odlagališta otpada te njegova rekonstrukcija u transfernu stanicu 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pokrenuti proces uspostave županijskog sustava gospodarenja otpadom s ciljem uspostave jednog središnjeg županijskog centra za upravljanje otpadom sa suvremenim sanitarnim deponijem te nekoliko pretovarnih stanica ➤ Uspostaviti cjeloviti sustav organiziranog prikupljanja otpada, odvojenog prikupljanja korisnog otpada i dr. ➤ Zatvaranje i sanacija legalnih odlagališta i njihova prenamjena prema Programu zaštite okoliša Istarske županije ➤ Saniranje ilegalnih/divljih odlagališta i sustavno sprečavanje njihova ponovnog nastajanja ➤ Širenje kulture odgovornog postupanja s otpadom

2.4 Gospodarstvo

Dostignuti stupanj gospodarskog razvoja Općine Cerovlje posljedica je ponajprije niza materijalnih i društvenih čimbenika, ali i povijesnih okolnosti. S obzirom da područje Općine ima status brdsko-planinskog područja čija nadmorska visina, nagib, vertikalna raščlanjenost terena te njima uvjetovane pedološke, klimatske i druge prirodne osobitosti predstavljaju otežane uvjete za život i rad stanovnika, stupanj razvijenosti ispod je prosjeka države, odnosno Istarske županije.

Opći gospodarski razvoj općine determiniran je raspoloživim prirodnim resursima eksploatacijom kojih je došlo do razvoja industrijske proizvodnje. U skladu s tim, na području Općine razvila se proizvodnja opeke koja je nekad zahvaljujući bogatom nalazištu kvalitetne gline zapošljavala značajan dio lokalnog stanovništva. Danas se proizvodnja opeke ugasila te se u sklopu industrijskog kompleksa proizvodi građevinski materijal od betona i briketi u pogonu Borut za tvornicu kamene vune.

Uz industrijsku proizvodnju u relativno velikim gospodarskim subjektima, čija se uloga u zadnjih dva desetljeća značajno smanjila uslijed proizvodne i vlasničke pretvorbe, temelj gospodarskog razvoja Općine Cerovlje čini poljoprivredna proizvodnja, točnije ratarstvo i stočarstvo. U pojedinim područjima Općine stanovitu važnost ima i uzgoj vinove loze i maslina (oko Draguča, Grimalde, Paza i Belaja).

Tradicionalne gospodarske veze, ali i povezanost ostalih djelatnosti Općine s Gradom Pazinom, nastale uslijed rasta i razvoja Pazina kao središnjeg naselja bivše Općine Pazin iz koje se 1993. izdvojila Općina Cerovlje, i dalje predstavljaju relevantan čimbenik razvoja. Uz postojanje niza društvenih sadržaja i suradnju na području pružanja komunalnih usluga Grad Pazin svakako ima i širi gospodarski značaj sadržan u zapošljavanju žitelja Općine.

Naime, na području obližnjeg Grada Pazina registrirano je približno 250 pravnih osoba te preko 400 obrtnika, a značajna je i činjenica o postojanju šest zona gospodarske namjene različitog stupnja infrastrukturne opremljenosti. Navedeno rezultira uspostavom odgovarajuće gospodarske suradnje između poduzetnika i obrtnika s područja dvije jedinice lokalne samouprave.

Od ostalih jedinica lokalne samouprave za područje Općine Cerovlje značajna su Općine Kršan i Pićan u kojoj su također locirani poduzetnici koji imaju uspostavljene značajne poslovne odnose s poduzetnicima iz Općine Cerovlje. Povezanost gospodarskih subjekata općine sa subjektima iz obližnjih općina i gradova stoga nameće potrebu očuvanja i jačanja navedenih gospodarskih veza koje će i dalje biti značajan čimbenik održanja i povećanja zaposlenosti dijela žitelja Općine Cerovlje.

Daljnji razvoj općine zasigurno bi se trebao temeljiti na valorizaciji prirodnih resursa, kulturne baštine i demografskih resursa poštujući načela uravnoteženog i održivog razvoja koji bi u konačnici trebao rezultirati poboljšanjem životnog standarda i blagostanja stanovnika. Ljudski resursi sa svojim znanjima i sposobnostima najvažniji su čimbenik razvoja općine o čemu treba voditi brigu prilikom stvaranja povoljne poduzetničke klime. Najznačajnije gospodarske

djelatnosti na kojima bi se trebao temeljiti razvoj bile bi poljoprivreda, turizam, prerađivačke djelatnosti te trgovina.

Gospodarski subjekti nositelji su gospodarskog razvoja svakog područja te kao takvi zauzimaju najvažnije mjesto u gospodarskom sustavu svake regije, odnosno lokalne zajednice. Na području Općine Cerovlje ukupno je registriran 31 poslovni subjekt pri čemu je aktivno njih 29. Sva trgovačka društva sa sjedištem u Općini Cerovlje prema pravnom obliku spadaju u društva s ograničenom odgovornošću. Tablicom 13 prikazani su odabrani poslovni pokazatelji za 2007. i 2008. godinu za ukupno 18 gospodarskih subjekata – pravnih osoba sa sjedištem na području Općine Cerovlje koji su u vrijeme izrade dokumenta predali godišnje financijske izvještaje za 2008.

Tablica 13: Odabrani poslovni pokazatelji poslovnih subjekata u Općini Cerovlje

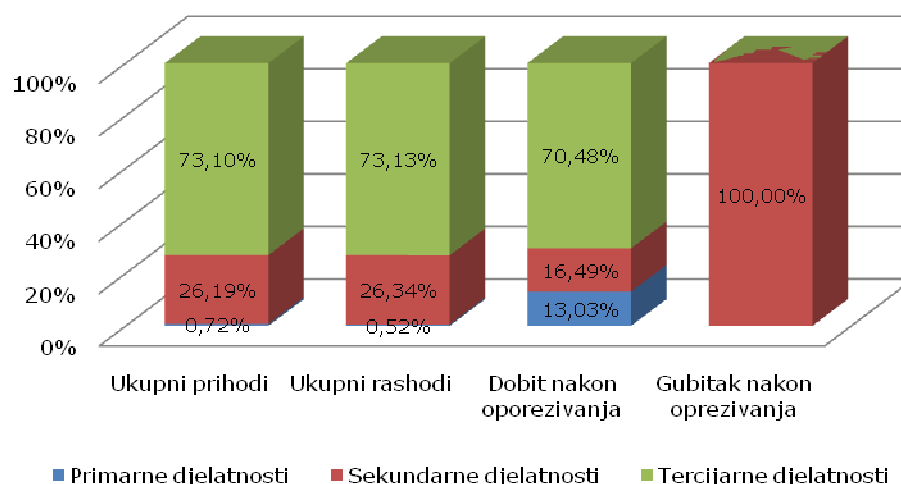
OPIS	2007.	2008.	Indeks
Broj poduzetnika	18	18	100
Broj zaposlenih	125	125	100
Ukupni prihodi (kn)	165.783.390	178.454.378	108
Ukupni rashodi (kn)	162.431.493	176.084.941	108
Dobit nakon oporezivanja (kn)	2.804.967	2.208.186	79
Gubitak nakon oporezivanja (kn)	404.504	126.811	31

Najveći dio poduzetnika, njih 17, spada u skupinu malih trgovačkih društava koji zapošljavaju dvije trećine zaposlenih.

Većinu dobiti ostvaruje srednje velik poduzetnik koji je u 2007. ostvario 58%, a u 2008. godini 51% ukupne dobiti te zapošljavao 50 djelatnika što ukazuje da zaposlenost i gospodarstvo Općine Cerovlje u cjelini značajno ovisi o jednom gospodarskom subjektu.

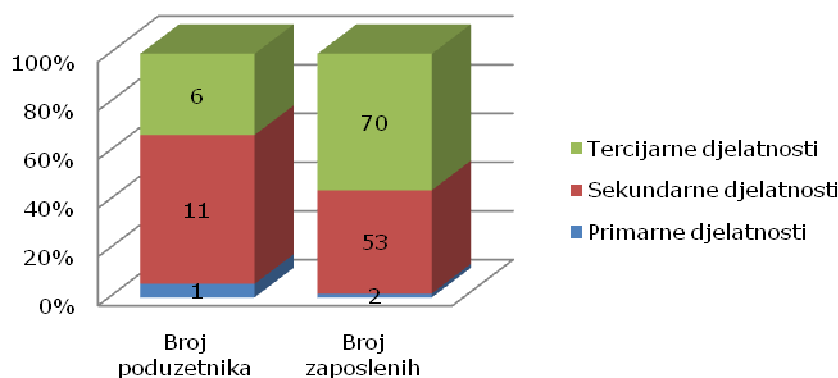
Tercijarne djelatnosti ostvaruju gotovo tri četvrtine prihoda i rashoda te više od 70% ukupne dobiti poduzetnika. Sekundarne djelatnosti ostvaruju nešto manje od trećine ukupnih prihoda i rashoda. Poslovni subjekti koji spadaju u ovu skupinu djelatnosti ostvaruju 16% dobiti svih poduzetnika te su jedini koji ostvaruju gubitak u 2008. godini. Primarne djelatnosti zastupljene su vrlo malo u ukupnom gospodarstvu Općine Cerovlje što je vidljivo i po ukupno ostvarenim prihodima, odnosno rashodima. Iako vrlo mali broj poduzetnika obavlja ovu djelatnost, podaci ukazuju da je ona profitabilna te se, s obzirom na veliki dio neiskorištenog poljoprivrednog zemljišta, razvoj poljoprivrede nameće kao jedan od bitnih strateških ciljeva.

Slika 2: Struktura odabranih pokazatelja prema djelatnostima u 2008. godini

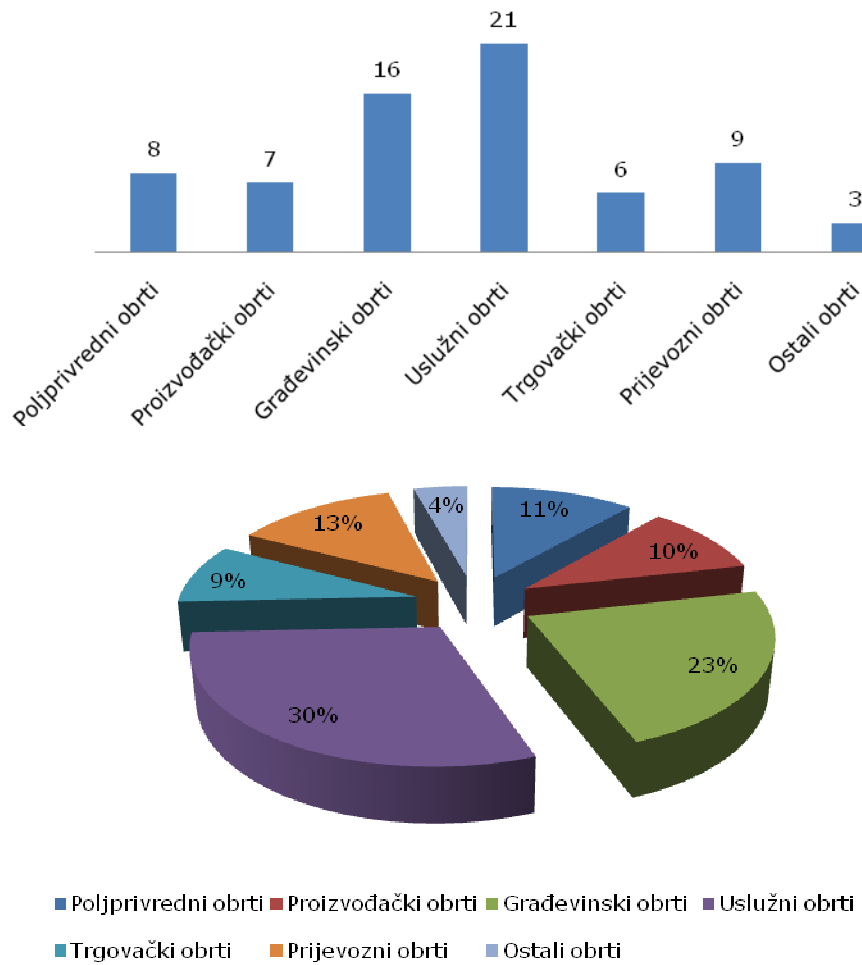
Izražena usmjerenost gospodarstva Općine Cerovlje na sekundarne djelatnosti predstavlja pozitivan odmak od postojeće strukture gospodarstva na razini zemlje. Najvažniju ulogu u gospodarstvu općine ima društvo Istarska Ciglana d.o.o. Cerovlje iz domene sekundarnih djelatnosti i društvo Cerovlje promet d.o.o. iz tercijarnih djelatnosti koji zapošljavaju više od dvije trećine ukupno zaposlenih u pravnim osobama sa sjedištem u Općini Cerovlje.

Slika 3: Usporedni prikaz broja poduzetnika i broja zaposlenih po skupinama djelatnosti

Sukladno podacima Središnjeg obrtnog registra, na području Općine Cerovlje djeluje 70 obrtnika grupiranih prema djelatnostima prikazanih slikom 4.

Slika 4.: Broj obrta prema djelatnostima

Tablica 14: Poslovni pokazatelji obrtnika na području Općine Cerovlje u 2008. godini (u kn)

Ukupni primici	Ukupni izdaci	Ukupni dohodak	Ukupni gubitak
22.339.851	20.499.626	2.242.203	401.977

Od ukupno 70 obrtnika na području Općine Cerovlje, njih 54 ostvarilo je dohodak u iznosu od 2,2 milijuna kuna što govori o značajnosti obrtništva na ovim područjima. U strukturi obrta dominiraju tercijarne djelatnosti sa 52%. Najveći udio zauzimaju uslužni obrti od kojih se većina bavi pružanjem usluga vezanih za djelatnost ugostiteljstva te djelatnostima vezanih za soboslikarstvo, postavljanje keramike, parketa i sl. Sekundarne djelatnosti su zastupljene pretežito kroz obrte vezane za građevinarstvo te proizvodnju stolarije. U značajnom broju zastupljeni su i obrti vezani za poljoprivrednu djelatnost, prvenstveno kroz uzgoj goveda i proizvodnje mlijeka koje uz uzgoj voća čine temelj poljoprivredne proizvodnje. U budućim razdobljima nameće se potreba za poticanjem razvoja sekundarnih i poglavito primarnih djelatnosti za koje općina ima komparativne prednosti i koje su stabilnije uslijed nastupa nepovoljnih gospodarskih okolnosti.

2.4.1 Primarne djelatnosti

Primarne djelatnosti na području Općine Cerovlje obuhvaćaju poljoprivredu, lov i šumarstvo. Navedene djelatnosti izuzetno su malo zastupljene u odnosu na raspoložive prirodne resurse analiziranog područja. Na području Općine Cerovlje ukupna raspoloživa površina zemljišta iznosi 3.395,28 ha od čega je 956,9 ha iskorišteno u poljoprivredne svrhe, dok je 754,55 ha poljoprivrednog zemljišta neobrađeno. Davanje u dugogodišnji zakup poljoprivrednog zemljišta osigurava bitne pretpostavke za razvoj poljoprivredne djelatnosti, a time očuvanje i ruralnih sredina i tradicije te se stoga donošenje programa raspolaganja državnim i općinskim zemljištem nameće kao relevantan čimbenik razvoja.

Klimatske i pedološke značajke na području Općine Cerovlje pogodne su za uzgoj vinove loze i razvoj maslinarstva, posebno u okviru obiteljskih gospodarstava na područjima koja su i dosad imala stanovitu važnost poput Draguča, Grimalde, Pagubica, Korelića, Oslića i Belaja. Na području Općine Cerovlje postoji 17 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava te osam poljoprivrednih obrta od kojih se neki bave uzgojem stoke i proizvodnjom mlijeka. Razvoj sitnog stočarstva može biti alternativa razvoju drugog poljodjelstva, gdje oranična poljodjelska proizvodnja može biti u funkciji uzgoja stoke. Na taj način očuvala bi se biološka ravnoteža zbog pozitivnog utjecaja hranjena u prirodi te povećala proizvodnja sira i skute. U skladu s tim potrebno je osigurati povoljne kredite, informirati poljoprivrednike o poticajima države za tu namjenu te raditi na okrupnjavanju posjeda.

Zbog više razloga poput konfiguracije terena, usitnjenosti parcela, mogućnosti primjene mehanizacije te vlasništva poljoprivrednog zemljišta, razvoj poljoprivredne proizvodnje u Općini Cerovlje bit će i ubuduće obilježen daljnjim razvojem obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Iz tog je razloga potrebno stvoriti uvjete za intenzivnu proizvodnju u privatnom sektoru.

Tablica 15: Problemi i potrebe povezane sa primarnim djelatnostima

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nizak stupanj iskorištenosti poljoprivrednog zemljišta ➤ Mali i rascjepkani poljoprivredni posjedi i parcele ograničavajući su čimbenik razvoja poljoprivrede ➤ Neodgovarajuća agrarna politika na razini zemlje ➤ Nizak stupanj educiranosti poljoprivrednika ➤ Nedovoljna opremljenost poljoprivrednih proizvođača ➤ Neodgovarajuća opremljenost objekata za obavljanje poljoprivredne djelatnosti ➤ Nedostatak stručnog kadra za kreiranje razvoja poljoprivrednog sustava i brandiranje poljoprivrednih proizvoda ➤ Usmjerenost isključivo na tradicionalne poljoprivredne kulture 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poduzimanje mjera usmjerenih na razvoj poljoprivrede ➤ Okrupnjavanje posjeda ➤ Poticanje poljoprivrede putem davanja općinskog i državnog zemljišta u dugogodišnji zakup i prodaju ➤ Poticanje integrirane poljoprivredne proizvodnje ➤ Poticanje ekološke poljoprivredne proizvodnje ➤ Poticanje razvoja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava s ostalim popratnim sadržajima – smještaj, prehrana i sl. ➤ Poticanje povezivanja poljoprivredne djelatnosti i turizma ➤ Edukacija poljoprivrednika i osoba povezanih s agrarnom politikom i mjerama 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poljoprivredne i komparativne prednosti podneblja u danom okruženju treba staviti u funkciju proizvodnje hrane i valorizirati ➤ Nužno je izgraditi temeljnu infrastrukturu koja će biti u funkciji razvoja poljoprivrede i ribarstva ➤ Nužno je stvoriti pretpostavke za kontinuiranu edukaciju poljoprivrednika radi primjene suvremene tehnologije ➤ Poljoprivredne proizvođače i ribare potrebno je interesno povezivati i udruživati radi organiziranog nastupa na tržištu ➤ Osigurati povoljna financijska sredstva za ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju i ribarstvo te preradu

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neorganiziranost i nepovezanost poljoprivrednih proizvođača ➤ Nizak stupanj prerade poljoprivrednih proizvoda ➤ Usmjerenost isključivo na proizvodnju poluproizvoda ➤ Mala veličina poljoprivrednih proizvođača ➤ Nepostojanje organiziranog plasmana poljoprivrednih proizvoda ➤ Nepovezanost poljoprivrede i turizma 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uvođenje novih poljoprivrednih kultura za koje postoje odgovarajući uvjeti ➤ Brandiranje poljoprivrednih proizvoda s naznakom zemljopisnog porijekla ➤ Povezivanje lokalnih trgovina i ugostitelja s lokalnim poljoprivrednim proizvođačima ➤ Formiranje poljoprivrednih zadruga ➤ Poticanje bavljenja poljoprivredom i promjena svijesti o selu i poljoprivredi kao fenomenu „zaostalosti“ 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Razvijati dopunske djelatnosti na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima ➤ Zaštititi i valorizirati tipične autohtone proizvode te stvarati tržišne marke proizvoda
---	---	--

2.4.2 Sekundarne djelatnosti

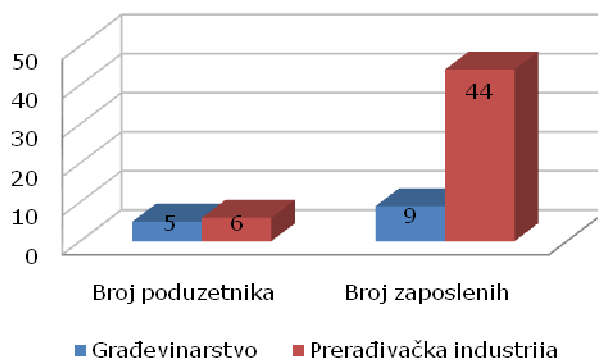
Sekundarne djelatnosti predstavljaju djelatnosti pretežito prerađivačkog karaktera te djelatnosti građevinarstva. Gospodarska osobitost Općine Cerovlje sadržana je u ulozi sekundarnih djelatnosti koje obavlja 11 poduzetnika, a koji zapošljavaju 53 djelatnika ili 42,40% ukupno zaposlenih u pravnim osobama. S obzirom na istaknutu ulogu obrtništva, može se pretpostaviti da je u proizvodnim

zanatima i građevinskim obrtima koji spadaju u skupinu sekundarnih djelatnosti zaposlen još veći broj djelatnika. Istaknutu ulogu u razvoju Općine Cerovlje imao je razvoj društva Istarska Ciglana d.o.o. Cerovlje. Poslovanje i razvoj poduzeća imalo je vrlo značajan utjecaj na gospodarske i ukupne razvojne tijekove u Općini. Dugogodišnja industrijska tradicija pruža realnu osnovu za razvoj srodnih djelatnosti i u budućnosti.

Važnost društva Istarska Ciglana d.o.o. Cerovlje ogleda se ponajprije u broju zaposlenih osoba. Iako su po broju poduzetnika djelatnost građevinarstva i prerađivačke djelatnosti ujednačene, u prerađivačkoj industriji zaposleno je znatno više osoba, prvenstveno zbog velikog broja ljudi zaposlenih u Istarskoj Ciglani d.o.o.

U 2008. godini poduzetnici iz skupine sekundarnih djelatnosti ostvarili su 26% ukupnih prihoda i rashoda te 16% ukupne dobiti.

Slika 5: Usporedni prikaz strukture sekundarnih djelatnosti prema broju poduzetnika i broju zaposlenih

Rješenja u Prostornom planu uređenja Općine Cerovlje stvaraju pretpostavke za realizaciju novih gospodarskih inicijativa. Otvaranje novih zona gospodarske namjene izvan građevinskih područja naselja Novaki Pazinski i Cerovlja, kao i mogućnost smještaja gospodarskih građevina (proizvodno-poslovnih i ugostiteljsko-turističkih) unutar građevinskih područja svih naselja (u samostalnim gospodarskim građevinama ili u malim gospodarskim građevinama na parcelama stambene namjene) omogućiti će razvitak poduzetništva i obrtništva te trgovine na području Općine.

Tablica 16: Problemi i potrebe povezane sa sekundarnim djelatnostima

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mali broj poduzetnika u prerađivačkoj industriji ➤ Usmjerenost na sekundarne djelatnosti s niskim stupnjem korištenja suvremenih tehnologija i s niskom dodanom vrijednošću ➤ Nedovoljno korišteni postojeći prostorni kapaciteti u poslovnoj zoni ➤ Neodgovarajući stupanj korištenja novih tehnologija i inovacija ➤ Značajan dio zaposlenih u sekundarnim djelatnostima otpada na jedan poslovni subjekt na čije se djelatnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stvaranje prostorno planskih i administrativnih uvjeta za uređenje odgovarajućih poslovnih zona sa svom potrebnom infrastrukturom kako bi se privukli novi investitori ➤ Usmjeravanje na ekološki prihvatljive sekundarne djelatnosti s višim stupnjem dodane vrijednosti ➤ Umrežavanje poduzetnika s područja Općine sa strukovnim udruženjima ➤ Poticanje formalnog obrazovanja i 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Povezivanje graditeljskih resursa radi zajedničkog nastupa na tržištu temeljem zajedničke strategije razvoja ➤ Usmjeravanje na tehnološki složenije i zahtjevnije poslove s većom dodanom vrijednošću ➤ Unapređivanje poslovnih usluga vezanih uz graditeljsku djelatnost radi zaokruženja ponude građevinskih usluga (projektiranje, procjena i promet nekretnina i dr.) ➤ Specijalizacija za potrebe razvoja istarskog turizma ➤ Jačanje promidžbe

<p>nadovezuje nekoliko subjekata iz područja Općine</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedovoljna educiranost poduzetnika za potrebe razvoja proizvodnih djelatnosti ➤ Nepostojanje prostornih preduvjeta za obavljanje sekundarnih djelatnosti – poslovna zona 	<p>prekvalifikacije sukladno potrebama gospodarstva</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Jačanje građevinskih poduzeća putem njihovog uključivanja u različite projekte općinskog značaja te povezivanje lokalnih tvrtki radi zajedničkog nastupa na tržištu ➤ Poticanje ulaganja poduzetnika koji zapošljavaju osobe s prebivalištem na području Općine Cerovlje 	<p>istarskog graditeljstva</p>
---	---	--------------------------------

2.4.3 Tercijarne djelatnosti

Tercijarne djelatnosti obuhvaćaju niz uslužnih djelatnosti profitnog karaktera poput ugostiteljstva i turizma, trgovine, uslužnih obrta, financijskog posredovanja i sl., te neprofitnog karaktera u koje spadaju djelatnosti koje se ne obavljaju s ciljem ostvarenja dobiti, već poradi ostvarenja ciljeva od posebnog javnog i društvenog značenja poput obrazovanja, odgoja, zdravstva, usluga tijela državne vlasti i sl.

Prema posljednje dostupnim podacima, na području Općine Cerovlje djeluje šest poduzetnika i 36 obrta koji se bave nekim od djelatnosti koje spadaju u tercijarni sektor. Najznačajnije mjesto u ovoj skupini djelatnosti zauzima trgovina koja ostvaruje 98% ukupnih prihoda i rashoda te 79% poslovne dobiti poduzetnika. Poduzeća u ovoj djelatnosti zapošljavaju 51% ukupno zaposlenih u pravnim osobama, a najveći dio otpada na društvo Cerovlje promet d.o.o. koje svojim prihodima, rashodima, poslovnom rezultatu i broju zaposlenih čini najznačajnije društvo kako u tercijarnom sektoru tako i u ukupnom gospodarstvu Općine Cerovlje. Postojeći broj zaposlenih zasigurno je i veći kada se uzmu u obzir i obrtnici koji obavljaju djelatnost trgovine, prometa i ostale uslužne djelatnosti.

Općina Cerovlje nema značajnije razvijen turizam iako bi po svojim prirodnim ljepotama, krajoliku i gastronomskoj ponudi ovo područje moglo biti veoma zanimljivo za razvoj niza selektivnih oblika turizma, a posebice lovnog turizma zbog značajnog broja niske i visoke divljači te bogatstvu šuma koje se prostiru na 6.790,55 ha (63,4% površine Općine). Lovni turizam vrlo je važno povezati s

agroturizmom koji predstavlja značajnu poveznicu poljoprivredne djelatnosti i turizma.

Smještajni kapaciteti na području Općine Cerovlje pretežito se sastoje od soba, kuća za odmor i apartmana sa ukupno 47 postelja i 8 pomoćnih postelja. Najveći dio je smješten u naselju Draguč koji bi trebao postati polazna točka pri obilasku Općine i pridonijeti tome da Općina Cerovlje postane prepoznatljiva u turističkom smislu.

Obzirom na ograničene prirodne, prostorne, infrastrukturne i ljudske kapacitete, na području Općine Cerovlje nema mogućnosti razvoja masovnog turizma te je prostornim planom uređenja predviđen samo jedan prostor - turistički punkt unutar statističkog naselja Korelići za razvoj izletničkog turizma i valorizacije krajobraznih vrijednosti obronaka slivnog područja akumulacije Butoniga kao i razvoja agroturizma (uzgoj i prerada maslina), dok se smještaj turističkih i ugostiteljskih sadržaja planira uglavnom unutar samih naselja, prvenstveno kao rekonstrukcija postojećih građevina, što će znatno doprinijeti njihovoj revitalizaciji. Osobito se to odnosi na naselja Draguč, Grimaldu, Cerovlje, Gologoricu, Paz i Belaj. Od ostalih oblika očekuje se razvoj znanstveno istraživačkog turizma u blizini šumskih lokaliteta Bregi i Cerovlje – Borut.

Također, obzirom na povoljan geoprometni položaj Općine Cerovlje potrebno je povezati određena naselja s većim turističkim centrima koji bi kvalitetnom ugostiteljsko-turističkom ponudom i boljom informiranošću privukli veći broj turista i pridonijeli sveukupnoj prepoznatljivosti središnjeg dijela Istre. Budući područje Općine Cerovlje spada pod turističku zajednicu središnje Istre neophodno je potaknuti daljnje zajedničke aktivnosti Općine i turističke zajednice koje će u konačnici rezultirati podizanjem razine kvalitete i prepoznatljivosti Općine Cerovlje kao relevantne sastavnice turističke ponude središnje Istre.

Tablica 17: Problemi i potrebe povezane sa tercijarnim djelatnostima

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mali broj poslovnih subjekata ➤ Nedovoljna valorizacija prirodnih i kulturnih resursa u turističke namjene ➤ Istaknuta ovisnost zaposlenosti u uslužnim djelatnostima o jednom poslovnom subjektu ➤ Neodgovarajuća obrazovna struktura zaposlenih sukladna 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Stvaranje prostorno planskih i administrativnih uvjeta za uređenje odgovarajućih poslovnih zona sa svom potrebnom infrastrukturom kako bi se privukli novi investitori koji obavljaju uslužne djelatnosti ➤ Odgovarajuća valorizacija prirodnih i kulturnih resursa brinući se pritom o uravnoteženom i 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Podizanje kvalitete turističkih usluga i proizvoda ➤ Specijalizacija/diversifikacija turističkih usluga i proizvoda ➤ Promjena obrazovnog sustava i kontinuirana edukacija ljudskih resursa ➤ Turistički razvoj unutrašnjeg/ruralnog područja

<p>potrebama gospodarstva</p> <ul style="list-style-type: none"> › Nedovoljna povezanost poljoprivrede, lova i turizma u funkciji razvoja općine › Nepostojanje i neprikladnost komunalne infrastrukture u turistički atraktivnim područjima › Mali broj iznajmljivača › Mali broj ugostiteljskih objekata › Nepostojanje sustavnog popisa turističkog potencijala općine › Nepostojanje dovoljnog broja različitih turističkih sadržaja svojstvenih općini › Slabo označeni postojeći turistički sadržaji › Turistička neprepoznatljivost općine › Nepostojanje sustavne promocije turističkih sadržaja općine 	<p>održivom razvoju i zaštiti okoliša</p> <ul style="list-style-type: none"> › Uravnoteženi i održiv turistički razvoj utemeljen na kombinaciji turizma i poljoprivrede › Razvoj seoskog turizma › Razvoj lovnog turizma › Poticanje formalnog obrazovanja i prekvalifikacije sukladno potrebama gospodarstva › Organizacija različitih sadržaja koji pružaju mogućnosti razvoja izletničkog turizma › Poboljšanje komunalne infrastrukture poradi kvalitetnije integracije prostora, a time i osiguranja razvoja različitih oblika turizma › Turističko brandiranje općine putem Draguča › Utvrđivanje turističkog potencijala općine › Označavanje turističkih sadržaja općine › Promocija turističkih sadržaja 	<ul style="list-style-type: none"> › Izrada, usvajanje i promocija jedinstvenog vizualnog identiteta regije – <i>branda</i> › Produženje turističke sezone na 8 – 9 mjeseci godišnje › Ubrzano definiranje ključnih zakonskih okvira koji se izravno ili neizravno tiču turizma › Povećanje udjela domaćih proizvoda u turističkoj ponudi na području Istre › Ulaganja u infrastrukturu
--	---	--

2.5 Društvene djelatnosti

Općina Cerovlje spada u središnji dio Istre poznat pod nazivom Pazinština gdje Pazin predstavlja najznačajnije središte u mnogim aspektima te je stoga svekoliki razvoj Općine još uvijek pod utjecajem Grada Pazina. Unatoč blizini Pazina, Općina je uspjela ostvariti određeni stupanj razvijenosti društvenih i javnih funkcija. Za potrebe osnovne analize u nastavku su društvene djelatnosti razrađene po slijedećim segmentima:

1. Predškolski odgoj i obrazovanje,
2. Kultura i sport,
3. Zdravstvo i socijalna skrb te
4. Ostale društvene djelatnosti.

2.5.1 Predškolski odgoj i obrazovanje

Na području Općine Cerovlje djeluje dječji vrtić organiziran u naselju Novaki Pazinski koji djeluje po programu dječjeg vrtića i predškolske ustanove „Olga Ban“ iz Pazina. Programom je obuhvaćena jedna vrtićka skupina s približno 25 djece. Temeljem demografskih prognoza ne očekuje se povećanje broja predškolske djece, ali zbog potrebe boljeg i kvalitetnijeg rada planira se proširenje postojećeg vrtića u naselju Novaki Pazinski, kao i osiguranje prostornih uvjeta za zasnivanje ustanove vrtića i jaslica u Cerovlju.

Osnovnoškolsko obrazovanje organizirano je u naseljima Cerovlje i Gologorica gdje djeluju područni odjeli Osnovne škole Vladimira Nazora iz Pazina. Nastava je organizirana od prvog do četvrtog razreda u jednoj smjeni s približno 35 učenika u Cerovlju, dok je u Gologorici organizirana od prvog do trećeg razreda s približno 10 učenika. Niti jedna škola nema sportsku dvoranu iako je prostornim uređenjem predviđena izgradnja iste. Djeca koja žive u rubnim dijelovima Općine, kao što su Novaki Pazinski, Paz, Borut, Oslići, Gologorički dol, školu pohađaju izvan granica Općine i to u Pazinu, Buzetu, Lupoglavu, Tupljaku i Potpićnu. Stoga se kao dugoročni plan postavlja i izgradnja škole u Cerovlju, koja bi objedinila djecu s područja cijele Općine.

Na području Općine Cerovlje nema srednje škole te učenici, zbog blizine i organizacije prijevoza, najčešće pohađaju gimnaziju i strukovnu školu Jurja Dobrile te Pazinski kolegij u Pazinu, dok manji broj djece odlazi u Pulu i Poreč.

Visokoškolsko obrazovanje moguće je u Pazinu putem odsjeka poslovnog odjela Veleučilišta u Rijeci, u okviru kojeg se organizira stručni studij Poduzetništvo, te Visoke škole za sigurnost u radu sa sjedištem u Zagrebu, koja u Pazinu izvodi Studij zaštite na radu.

Osim navedenog, srednješkolcima se pruža studiranje na Visokoj tehničkoj školi i Sveučilištu „Jurja Dobrile“ u Puli u sklopu kojeg djeluju slijedeći odjeli:

- Odjel za ekonomiju i turizam „Dr. Mijo Mirković“,
- Odjel za humanističke znanosti,
- Odjel za glazbu,
- Odjel za studij na talijanskom jeziku te
- Odjel za obrazovanje učitelja i odgajatelja.

Tablica 18: Problemi i potrebe povezane s predškolskim odgojem i obrazovanjem

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-U
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nepostojanje prostornih kapaciteta za sportske aktivnosti učenika ➤ Nedostatni i neprikladni prostorni kapaciteti vrtića	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Proširenje postojećeg vrtića i osiguranje prostornih kapaciteta za formiranje novog s grupom jasličke djece ➤ Izgradnja osnovne škole	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dogradnja postojećih kapaciteta za ostvarenje predškolskog odgoja i obrazovanja s ciljem stvaranja minimalnih standarda

<ul style="list-style-type: none"> › Učeničke i studentske stipendije među najnižima su u Županiji › Neodgovarajući sustav stipendiranja – neusklađenost s potrebama tržišta rada, niske stipendije › Nedostatak obrazovnih programa – cjeloživotno obrazovanje › Neusklađenost nastavnih programa s aktualnim gospodarskim i javnim potrebama › Nepostojanje zajedničke osnovne škole za sve učenike s područja Općine – 7 različitih osnovnih škola › Nepostojanje jaslica 	<p>u naselju Cerovlje</p> <ul style="list-style-type: none"> › Izgradnja sportske dvorane za potrebe učenika i sportskih klubova › Uspostava kvalitetnijeg sustava stipendiranja – posebice deficitarnog kadra i vezivanje istog za područje Općine › Povezivanje gospodarskih subjekata s obrazovnim institucijama putem ulaganja u školstvo kroz zaklade, sponzorstva, donacije i stipendije te putem organizacije različitih obrazovnih programa › Uspostaviti povezanost gospodarstva i obrazovanja te raditi na njezinom jačanju 	<ul style="list-style-type: none"> › Dodatna edukacija nastavnog osoblja › Potpore školama za provođenje izvannastavnih aktivnosti › Izgradnja novih sportskih dvorana › Osiguranje udžbenika na talijanskom jeziku › Osigurati uvjete za rad škola u jednoj smjeni kao preduvjet za kvalitetniju provedbu nastavnih programa › Prilagoditi nastavne programe potrebama gospodarstva i javnog sektora › Poticati ulaganje gospodarstva u školstvo putem zaklada, sponzorstava, donacija i stipendija › Uspostaviti povezanost gospodarstva i obrazovanja i raditi na njezinom jačanju
--	---	---

2.5.2 Kultura i sport

Bogatstvo kulturno spomeničkih dobara i prirodni resursi Općine Cerovlje zauzimaju središnji element kulturne ponude. Dobro očuvani kulturni krajolik, vrhunski sakralni spomenici, te tradicijsko graditeljstvo Općine Cerovlje jedan su od najjačih razvojnih elemenata ovoga prostora. To se prije svega odnosi na naselja Draguč, Grimalda, Gologorica, Paz, te dvorac Belaj s pripadajućim kultiviranim krajolikom i obližnjim srednjovjekovnim lokalitetom Posrt s ostacima utvrde Šabec.

Na području Općine Cerovlje nalaze se i neke od najznačajnijih istarskih sakralnih građevina s freskama i glagoljskom baštinom nacionalnog značenja (kapele u Draguču, Gologorici, Pazu, Cerovlju).

Popisom kulturnih znamenitosti evidentirano je 11 kulturnih dobara svrstanih u skupinu povijesnih naselja, 26 njih spada u povijesne građevine i sklopove, pet kulturnih dobara svrstano je u kulturne krajolike, sedam spada u arheološku baštinu, devet čine memorijalnu baštinu, dok njih predstavlja 21 etnološku baštinu.

Nematerijalna kulturna baština te tradicija prostora nastoji se očuvati organizacijom različitih manifestacija i kulturnih sadržaja. U općinskom se središtu svake godine u mimohodu okupljaju maskirane skupine iz svih krajeva općine i drugih područja u Istri, a u povodu Dana Općine Cerovlje održava se susret pučkih svirača i pjevača pod nazivom „Sopci i kantaduori Općine Cerovlje“. U naselju Grimalda se održava susret mladih svirača tradicijske glazbe „Supci pud mavricun“ (Svirači pod dugom), dok se u Pagubicama održava susret svirača tradicijske glazbe „Nadalinu u pohode“.

Sportske i kulturne aktivnosti ostvaruju se putem Sportske udruge Općine Cerovlje i Kulturnog i sportskog društva „Novaki 1341“. U naseljima Cerovlje, Borut, Gologorica, Pagubice, Gologorički dol, Krpani, Gradinje, Paz i Draguč nalaze se društveni domovi u sklopu kojih je moguća organizacija kulturnih priredaba i drugih sličnih sadržaja.

Tablica 19: Problemi i potrebe povezane s kulturom i sportom

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedostatak sportske infrastrukture ➤ Neodgovarajuća valorizacija objekata kulturne baštine ➤ Narušeno fizičko stanje kulturnih dobara na području Općine ➤ Nedostatna financijska sredstva za realizaciju kulturnih aktivnosti ➤ Neuređeni prostorni kapaciteti za različite kulturne sadržaje - sadržaji mladih i za izvaninstitucionalne kulturne udruge ➤ Nepostojanje kulture udruživanja građana u 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Izgradnja sportske dvorane ➤ Izgradnja sportsko rekreacijske zone ➤ Odgovarajuća zaštita, valorizacija i obogaćivanje kulturne baštine ➤ Očuvanje i stručna obnova kulturne baštine ➤ Kandidiranje kulturnih programa i projekata poradi prikupljanja financijskih sredstava od Županije, Ministarstva, fondova i privatnog sektora ➤ Stvaranje i širenje kulture zdravog života 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obnova kulturne baštine ➤ „Opremanje“ objekata kulturne baštine s ciljem njihovog uključivanja u turističku ponudu ➤ Osmišljavanje načina pospješivanja povratka i privlačenja novih kvalitetnih kadrova, koji bi osobnim djelovanjem, posebice u manjim sredinama, utjecali na podizanje kulturne svijesti i samosvijesti ➤ Osnaživanje postojećih kulturnih institucija i osnivanje novih tipa Institut za društvena istraživanja pri Sveučilištu Jurja Dobrile

<p>sportska društva</p>	<p>utemeljenog na fizičkim aktivnostima koje se realiziraju putem sporta</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Poticanje edukacije stanovništva sa svrhom očuvanja materijalne i nematerijalne kulturne baštine općine ➤ Obogaćivanje postojeće kulturne scene 	<p>u Puli, Istarska kulturna agencija, Regionalni zavod za zaštitu spomenika i sl.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Zaustavljanje daljnje litoralizacije zbog gospodarskih, ekoloških i dr., a ne samo zbog kulturnih razloga. Time se obnavlja i učvršćuje jezgra očuvanja tradicije, dok je u obalnim gradovima istodobno prisutna izgradnja „novog“ identiteta koji je kompatibilan s tradicionalnim, čime se dugoročno stvara modus vivendi primjeren društvenim zajednicama mediteranskog tipa, ali ne na štetu zaborava tradicijskog i tradicionalnog ➤ Širenje kulturne ponude s ljetnih mjeseci na cijelu godinu ➤ Poticati obrazovne programe u svrhu njegovanja istarskog identiteta ➤ Stvaranje materijalne osnove za bavljenje sportom ➤ Širenje kulture zdravog života zasnovanog na fizičkim aktivnostima koje se realiziraju putem sporta ➤ Povezivanje gospodarstva i sporta
-------------------------	---	--

2.5.3 Zdravstvo i socijalna skrb

Općina Cerovlje nema organiziran tim primarne zdravstvene zaštite no predviđa se organizacija područne ambulante (obiteljski liječnik i stomatolog). Naime, naselje Cerovlje spada u drugi rang od ukupno četiri kategorije naselja i zadovoljava četiri od pet temeljnih funkcija te se stoga nameće potreba za organizacijom zdravstvene ambulante kako bi se zadovoljile potrebe sve starije populacije.

Sadašnje potrebe stanovništva za zdravstvenom zaštitom zadovoljavaju se u Istarskim domovima zdravlja – Ispostavi Pazin gdje djeluje preko 11 liječnika primarne zdravstvene zaštite, sedam stomatoloških ordinacija, te preko jedne ordinacije za zdravstvenu zaštitu žena, ordinacije za pedijatriju i školsku medicinu. Bolničko liječenje bolesnika obavlja se u obližnjim bolničkim središtima u Puli i Rijeci.

Jedinice lokalne samouprave dužne su brinuti o socijalno najugroženijim slojevima stanovništva. Promjene u društveno ekonomskom okruženju dovele su do povećanih razlika u socioekonomskom statusu građana, osiromašivanja određenih društvenih kategorija i smanjenja sustava organizirane društvene brige za djecu i mladež što je istaknulo potrebu za uspostavom odgovarajućeg sustava socijalne skrbi.

Sustavom socijalne skrbi osigurava se i ostvaruje pomoć za zadovoljenje osnovnih životnih potreba socijalno ugroženih osoba te nemoćnih i drugih osoba kojima je ta pomoć potrebna, a nisu u mogućnosti ostvariti dostatna sredstva svojim radom ili prihodom od imovine i drugih izvora. Općinskim proračunom osiguravaju se sredstva za osiguranje minimalne socijalne skrbi osoba s navedenim potrebama.

Tablica 20: Problemi i potrebe povezane sa zdravstvom i socijalnom skrbi

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nepostojanje primarne zdravstvene zaštite ➤ Nedostatna financijska sredstva za kvalitetno pružanje zdravstvenih usluga ➤ Starenje stanovništva te povećanje potreba za odgovarajućom zdravstvenom zaštitom i sustavom socijalne skrbi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Organizacija područne ambulante s obiteljskim liječnikom i stomatologom ➤ Bolje zdravstveno prosvjećivanje i informiranje građana ➤ Provođenje postojećih i uvođenje novih preventivnih programa ➤ Poticanje volonterskog rada ➤ Osnivanje ljekarne ➤ Unapređenje sustava socijalne skrbi sukladno	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bolje zdravstveno prosvjećivanje i informiranje građana ➤ Briga za zdravlje i očuvanje zdravlja na radnom mjestu ➤ Osigurati uvjete za unapređenje preventivnog rada: provođenje specifične i stručne edukacije, nabava opreme i modernih dijagnostičkih sredstava, kreiranje i provedba učinkovitih programa i sl.

	<p>mogućnostima Općine</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Unaprijediti kvalitetu zdravstvene zaštite ➤ Djelovati na promjenu postojećeg sustava financiranja zdravstvenih usluga ➤ Izgraditi novu opću bolnicu na jednoj lokaciji ➤ Izraditi i provesti učinkovit model prevencije ovisnosti ➤ Ostvarivanje zakonskih pretpostavki, uz istodoban razvoj kapaciteta i kompetencija regionalne i lokalne samouprave za postupno preuzimanje aktivnije funkcije u socijalnoj skrbi i provedbu decentralizacije sustava ➤ Unapređenje sustava epidemiološkog praćenja socijalne patologije, istraživanja socijalnih potreba, evaluacije mjera i programa, te razmjene informacija – od lokalne do nacionalne razine ➤ Izgradnja novih smještajnih kapaciteta za stalni i dnevni boravak starijih osoba ➤ Poticanje izvaninstitucionalnih oblika skrbi ➤ Uključivanje privatnog i civilnog sektora u socijalnu skrb ➤ Podizanje stručnosti i ekspertnih znanja osoba koje se bave socijalnom skrbi ➤ Orijentacija sustava socijalne skrbi prema
--	----------------------------	--

		<p>korisniku i njegovim potrebama</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Unapređenje sustava socijalne skrbi o duševno oboljelim osobama ➤ Izrada i provedba učinkovitog modela prevencije ovisnosti i poremećaja u ponašanju djece i mladih ➤ Osiguravanje uvjeta za otvaranje terapijske zajednice za liječenje ovisnika u mreži ustanova socijalne skrbi ➤ Poticanje razvoja programa za resocijalizaciju liječenih ovisnika ➤ Razvoj programa zaštite posebno osjetljivih skupina
--	--	--

2.5.4 Ostale društvene djelatnosti

U naselju Cerovlje kao općinskom središtu djeluje upravna služba Općine koja svoje aktivnosti obavlja putem Jedinstvenog upravnog odjela.

Udruživanje fizičkih i pravnih osoba radi ostvarivanja zajedničkih interesa i ciljeva prisutno je i u Općini Cerovlje te tako na području Općine postoje:

- Udruga poljoprivrednih proizvođača Općine Cerovlje koja broji oko 70 članova,
- Lovačka udruga „Šljuka“ sa približno 85 članova,
- Sportska udruga Općine Cerovlje s oko 30 članova,
- Kulturno i sportsko društvo „Novaki 1341.“,
- Klub mladih Cerovlje i
- Udruga mladih Pagubice.

Od ostalih sadržaja i objekata koji služe za zadovoljenje potreba stanovništva valja istaknuti poštu, mrežu trgovina i uslužnih objekata.

Tablica 21: Problemi i potrebe povezane s ostalim društvenim djelatnostima

RAZVOJNI PROBLEMI/IZAZOVI	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE OPĆINE CEROVLJE	RAZVOJNE PERSPEKTIVE I POTREBE PREMA ROP-u
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neadekvatni prostorni kapaciteti za rad udruga ➤ Nedostatak organiziranih, kontinuiranih kulturnih i društvenih aktivnosti za žitelje općine 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poticanje daljnje organizacije kulturnih i društvenih aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Osigurati financijske, prostorne i druge materijalne uvjete za razvoj programske djelatnosti udruga nacionalnih manjina ➤ Uspostaviti sustav trajne edukacije odgovornih osoba manjinskih organizacija o metodologiji planiranja programskih aktivnosti i izvješćivanja ➤ Poticati razvoj manjinskih prava na normativno–zakonskoj razini i kontinuirano pratiti primjenu manjinskih prava u praksi

3. Razvojna strategija Općine Cerovlje

Planiranju razvoja Općine Cerovlje pristupilo se sukladno međunarodno usvojenoj metodologiji koja se koristi prilikom planiranja regionalnog razvitka te se u širem smislu vodilo računa o okviru zadanom Regionalnim operativnim programom Istarske županije kojim su definirane smjernice razvoja regije.

Osnovni okvir i smjernice razvoja Općine Cerovlje za razdoblje od 2010. do 2015. godine utvrđene su vizijom koja je utemeljena na iscrpnoj analizi razvojnih resursa te stanja u okruženju.

Osnovnom analizom obuhvaćena su sva relevantna razvojna obilježja Općine Cerovlje čime je stvoreno polazište za provedbu tzv. SWOT analize koja obuhvaća analizu razvojnih snaga i slabosti te mogućnosti i prijetnji, a koje čine polazišnu osnovu donošenja vizije, strateških razvojnih ciljeva, prioriteta i naposljetku konkretnih mjera.

3.1 SWOT analiza razvojnih potencijala

Analiza razvojnih snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji predstavlja središnji instrument prepoznavanja razvojnih perspektiva i potreba Općine Cerovlje. Razvojne snage i slabosti jasno ukazuju na potencijal Općine Cerovlje koji je sadržan u njezinim materijalnim i nematerijalnim resursima, odnosno prikazuju što Općina, odnosno njezini ljudski resursi predvođeni općinskim managementom moraju učiniti imajući u vidu mogućnosti i prijetnje iz šireg okruženja koje također predstavljaju neizostavni dio SWOT analize. Usklađenost potencijala Općine Cerovlje s uvjetima koji prevladavaju u okolini vrednuje se SWOT analizom. Na taj način stvara se prijelaz iz osnovne analize ka utvrđivanju strateških pravaca budućeg razvoja.

Nalazi SWOT analize sintetizirani su u SWOT matrici koja transparentno prikazuje, u osnovnoj analizi utvrđene, snage i slabosti Općine Cerovlje koje će se nastojati angažirati na način da se iskoriste mogućnosti i/ili minimiziraju prijetnje iz okruženja.

SWOT matrica izrađena je na slijedeći način:

1. Prepoznate su i izdvojene razvojne snage i slabosti te su utvrđene i izdvojene mogućnosti i prijetnje iz okruženja po pojedinim razvojnim područjima Općine Cerovlje;
2. Utvrđeni elementi SWOT analize rangirani su prema važnosti i vjerojatnosti pojavljivanja;
3. Analizirani su međuodnosi mogućnosti sa snagama i slabostima te prijetnji sa snagama i slabostima čime je stvoreno polazište za donošenje vizije, strateških razvojnih ciljeva, prioriteta i razvojnih mjera.

SWOT analiza Općine Cerovlje razrađena je po slijedećim razvojnim područjima:

1. Prirodni i demografski resursi, okoliš i prostor;
2. Komunalna infrastruktura;
3. Gospodarstvo i
4. Društvene djelatnosti.

Tablica 22: SWOT – Prirodni i demografski resursi, okoliš i prostor

SNAGE

- Izrazito povoljan geoprometni položaj s odgovarajućom prometnom infrastrukturom
- Zemljopisna obilježja prostora čine osnovu gospodarskog razvoja
- Raznoliki i očuvani prirodni resursi pretpostavka su razvoja poljoprivrede i turizma

MOGUĆNOSTI (PRILIKE)

- Nedovoljno iskorišteni prirodni resursi predstavljaju osnovnu svekolikog razvoja i pružaju mogućnosti sustavno osmišljenog pristupa razvoju
- Rastuća atraktivnost unutrašnjosti Istre potencijal je razvoja različitih oblika turizma
- Rastući značaj ekološki proizvedene hrane biljnog i životinjskog porijekla
- Provedbom i donošenjem planova prostornog uređenja moguće je osigurati održivi razvoj područja Općine
- Postojanje različitih programa zaštite okoliša na nadnacionalnoj razini
- Sustavnim pristupom edukaciji stanovništva i programima poticane stanogradnje može se osigurati razvoj i spriječiti depopulacija prostora

SLABOSTI

- Nedovoljna valorizacija prirodnih resursa
- Depopulacija i izumiranje prostora
- Nepovoljno prirodno kretanje stanovništva
- Neprikladna obrazovna struktura stanovništva
- Nepovoljna starosna struktura stanovništva
- Neosvijestjenost stanovništva o potrebi očuvanja i unapređenja stanja okoliša
- Prostorni plan nije u skladu s potrebama Općine i njezinog stanovništva

PRIJETNJE

- Nepovoljno kretanje stanovništva i depopulacija prostora
- Nepridržavanje odredbi planova prostornog uređenja može rezultirati nepovratnom devastacijom prirodnog i kulturnog krajobraza
- Neodgovarajuća obrazovna struktura stanovništva može biti ograničavajući čimbenik realizacije razvojnih projekata
- Odljev obrazovane radne snage s područja Općine smanjuje ljudski potencijal prostora
- Migracijska kretanja mogu rezultirati priljevom nedovoljno obrazovane radne snage koja stvara povećane pritiske na djelatnosti od društvenog značaja
- Povećani stupanj zagađenosti uslijed razvoja nečistih industrija te neodgovarajuće odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda
- Nelegalno odlaganje otpada može rezultirati narušavanjem kvalitete okoliša

Tablica 23: SWOT – Komunalna infrastruktura

SNAGE

- Ključne cestovne i željezničke prometnice regije prolaze područjem Općine što može biti značajan čimbenik razvoja
- Organiziran sustav prikupljanja i zbrinjavanja otpada

MOGUĆNOSTI (PRILIKE)

- Klimatske osobitosti pogodne su za iskorištavanje obnovljivih izvora energije, posebice solarne energije
- Izgradnjom sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda osigurala bi se kvaliteta okoliša kao temeljnog razvojnog resursa
- Dovođenjem vodoopskrbnog sustava stvorili bi se preduvjeti za održanje nastanjenosti određenih predjela Općine
- Željeznička i cestovna infrastruktura u naselju Cerovlje pretpostavka je razvoja gospodarskih djelatnosti
- Uključivanjem u programe Europske unije poradi pribavljanja sredstava za unaprjeđenje komunalne infrastrukture

SLABOSTI

- Nepostojeći sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih i oborinskih voda
- Nepostojanje vodoopskrbne mreže u značajnom dijelu Općine
- Nezadovoljavajuće stanje prometnica
- Postojanje brojnih ilegalnih odlagališta otpada

PRIJETNJE

- Neodgovarajuća izgrađenost sustava za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda može bitno narušiti kvalitetu okoliša kao temeljnog razvojnog resursa Općine
- Narušavanje kvalitete okoliša u slučaju povećanja nelegalnih odlagališta otpada
- Nedovoljna infrastrukturna izgrađenost u pojedinim predjelima može bitno utjecati na daljnju depopulaciju prostora

Tablica 24: SWOT – Gospodarstvo

SNAGE

- Prirodni resursi i kulturna baština pretpostavke su razvoja turizma i poljoprivrede
- Izuzetno povoljan geoprometni položaj sa zadovoljavajućom prometnom infrastrukturom u blizini poslovne zone
- Visoka razina ekološke očuvanosti prostora
- Institucionalna potpora razvoju gospodarstva od strane Županije

MOGUĆNOSTI (PRILIKE)

- Privlačenje srednje velikih proizvođača i uslužnih tvrtki s obzirom na povoljan geoprometni položaj koje bi stvorile polazište gospodarskog razvoja
- Nedovoljno iskorišteni prirodni resursi pretpostavka su sustavnog i kvalitetnog osmišljavanja i provedbe valorizacije prostora sukladnog načelima održivog razvoja
- Cjelovitim modelom poticanja poljoprivredne proizvodnje vodeći pritom računa o ekološkoj održivosti prostora može se osigurati prekid depopulacije prostora i kvalitetna valorizacija prirodnih resursa
- Osiguranje kvalitetnog sustava raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u državnom i općinskom vlasništvu s ciljem poticanja razvoja poljoprivrede
- Pozicioniranje i razvoj kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda s područja Općine Cerovlje uz njihovo brandiranje i naznaku zemljopisnog porijekla
- Povezivanje poljoprivrednih proizvođača s ciljem poduzimanja zajedničkih aktivnosti na edukaciji, unapređenju poljoprivrede te zajedničkog nastupa na tržištu
- Postojeći resursi omogućuju povezivanje poljoprivrede, lova i turizma u funkciji dohodovnog osnaživanja žitelja Općine
- Uključivanje u različite programe poticaja na regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini
- Osiguranje odgovarajućih programa obrazovanja poduzetnika s posebnim naglaskom na informiranje i educiranje glede programa iz pretpristupnih fondova Europske Unije
- Poticanje ulaganja u inovacije i nove čiste tehnologije koje generiraju visoki stupanj dodane vrijednosti
- Turističko brandiranje Općine Cerovlje s naglašavanjem njezinih specifičnosti
- Proširenje turističke ponude organizacijom različitih turističkih sadržaja
- Jačanje suradnje s Turističkom zajednicom Središnje Istre
- Nove mogućnosti financiranja razvoja putem sredstava iz pretpristupnih fondova te javno privatnog partnerstva
- Postojanje nekoliko većih poslovnih subjekata u susjednim općinama i gradovima, blizina Pazina kao najvećeg naselja središnje Istre s više poslovnih zona pruža značajnije mogućnosti zapošljavanja žiteljima Općine bilo u okviru tih subjekata ili pak povezivanjem s istima te pokretanjem vlastitog pothvata

SLABOSTI

- Nedovoljna valorizacija prirodnih resursa i kulturne baštine u gospodarske svrhe
- Usitnjenost i nedovoljna veličina posjeda predstavlja ograničavajući čimbenik razvoja poljoprivrede
- Mali broj većih poslovnih subjekata
- Nizak stupanj korištenja inovacija i novih tehnologija rezultira obavljanjem djelatnosti s niskom dodanom vrijednošću
- Neodgovarajuća obrazovna struktura predstavlja ograničavajući čimbenik razvoja
- Nedovoljna educiranost poduzetnika rezultira nedovoljno iskorištenim potencijalima područja
- Nedovoljna komercijalizacija turističkih sadržaja
- Nedovoljno izražena uloga turističke zajednice

PRIJETNJE

- Gospodarska kriza može biti ograničavajući čimbenik razvoja u srednjem roku
- Razvoj nečiste industrije može bitno narušiti ekološku održivost prostora, a time i kvalitetu okoliša čime izravno utječe na razvoj poljoprivrede i turizma
- Centralizirani sustav potpora i poticaja na razini države ograničava mogućnosti Općine u pogledu stimuliranja pojedinih segmenata gospodarstva
- Zapostavljanje edukacije poljoprivrednika, poduzetnika i stanovništva u cjelini može predstavljati ograničavajući čimbenik realizacije strateških razvojnih ciljeva
- Ovisnost pojedinih poslovnih subjekata o poslovanju većih subjekata u obližnjoj općini
- Nekvalitetno pristupanje izradi prostornih dokumenata u smislu planiranja građevinskih područja

Tablica 25: SWOT – Društvene djelatnosti

SNAGE

- Bogata i raznolika kulturno povijesna baština
- Postojanje niza institucija od društvenog značenja u obližnjem naselju Pazin koje predstavlja sjedište Istarske županije

MOGUĆNOSTI (PRILIKE)

- Nedovoljno vrednovana kulturno povijesna baština pruža mogućnost sustavnog pristupa njezinoj sanaciji i valorizaciji
- Postojanje programa za sanaciju kulturnih dobara na županijskoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini
- Poticanje obrazovanja za deficitarna zanimanja putem programa stipendiranja, edukacije i sl. u funkciji osiguranja kompetentnih osoba koje će biti nositelji razvoja Općine
- Izgradnja sportskih objekata i zone s ciljem unapređenjem postojećeg stanja u sportsko-rekreacijskim aktivnostima
- Osiguranje minimuma zdravstvenih usluga sukladno mogućnostima Općine

SLABOSTI

- Nizak stupanj valorizacije kulturno povijesne baštine u gospodarske i društvene namjene
- Nedostatni i neprikladni prostorni kapaciteti za bavljenje sportom
- Nepostojanje tima primarne zdravstvene zaštite

PRIJETNJE

- Zapuštanje i nesustavni pristup valorizaciji materijalne i nematerijalne kulturne baštine može rezultirati narušavanjem postojećeg stanja kulturne raznolikosti općine
- Nepostojanje značajnih djelatnosti od društvenog značaja može bitno ograničiti ostanak i priljev stanovništva te daljnji razvoj općine
- Nepovoljna starosna struktura stanovništva rezultira povećanim pritiskom na postojeći sustav zdravstvene zaštite
- Suvremena migracijska i turistička kretanja mogu bitno utjecati na izmjenu tradicionalnih elemenata kulture

3.2 Vizija i strateški razvojni ciljevi Općine Cerovlje

Vizijom kao poželjnom slikom budućeg stanja, manageri jedinice lokalne samouprave u suradnji sa svim relevantnim sudionicima iz pojedinih razvojnih područja određuju opće smjernice razvoja. Utvrđivanje općih smjernica zasniva se na kvalitetnoj analizi resursa Općine Cerovlje, odnosno na nalazima dobivenim SWOT analizom. Resursi općine služe kao osnova za kreativno promišljanje vodećih osoba Općine, ali i svih ostalih dionika uključivši i multifunkcijske timove koji razvoj sagledavaju s različitih aspekata.

Vizija Općine Cerovlje rezultat je provođenja strukturne i SWOT analize u okviru kojih su aktivno sudjelovali svi za razvoj općine relevantni dionici. Cilj uključivanja različitih dionika sadržan je u osiguranju konsenzusa oko utvrđivanja strateških razvojnih pravaca, budući je to jedini ispravan put koji jamči njihovu realizaciju te u konačnici unapređenje blagostanja žitelja Općine Cerovlje.

Razvojna vizija Općine Cerovlje je slijedeća:

Općina Cerovlje je općina očuvanog prirodnog ambijenta koja svojim žiteljima osigurava kvalitetu življenja putem uravnoteženog vrednovanja raznolikih prirodnih resursa i bogate kulturne baštine.

Mali i srednji poduzetnici predstavljaju temeljne nositelje poljoprivrede, turizma i prerađivačkih djelatnosti.

Vizija, kojom se daju opće smjernice ambicija žitelja općine i jača vjerovanje u budućnost te oslobađa kreativna i stvaralačka energija zajednice u cjelini, u idućoj se fazi konkretizira putem usvajanja odgovarajućih strateških razvojnih ciljeva. Za razdoblje od 2010. do 2015. godine Općina Cerovlje konkretizirala je usvojenu viziju postavljanjem slijedećih strateških ciljeva:

Strateški cilj 1: Razvoj poljoprivrede;

Strateški cilj 2: Stvaranje preduvjeta za razvoj sekundarnih i tercijarnih djelatnosti;

Strateški cilj 3: Izgradnja moderne komunalne infrastrukture u funkciji neometanog razvoja i zaštite okoliša;

Strateški cilj 4: Razvoj turizma;

Strateški cilj 5: Proširenje i poboljšanje kvalitete društvenih djelatnosti.

Usvojeni strateški razvojni ciljevi nadovezuju se na strateške ciljeve sadržane u Regionalnom operativnom programu i predstavljaju njihovu daljnju razradu prilagođenu specifičnostima Općine Cerovlje.

3.2.1 Suvremeni izazovi razvoja Općine Cerovlje

Suvremeno okruženje obilježavaju dinamične promjene čiji je smjer, a posebice intenzitet često teško predvidjeti. Navedeno posebice potvrđuju recentna gospodarska zbivanja obilježena padom gospodarskih aktivnosti u čitavom svijetu koja su svoje implikacije imala i na hrvatsko gospodarstvo, a time i gospodarstvo Istarske županije i Općine Cerovlje. U takvim uvjetima poduzimanje pothvata izrade strategije razvoja posebice je izazovno, ali i neophodno, budući se njome obuhvaćaju svi značajniji općinski resursi te usvajaju modaliteti njihovog angažmana usmjereni ka ostvarenju zacrtane razvojne vizije.

Izazovi razvoja s kojima je suočena Općina Cerovlje općenito se svrstavaju u dvije grupe. Prvu grupu čine izazovi unutarnjeg karaktera koji prvenstveno obuhvaćaju prirodna, demografska i gospodarska obilježja općine, a detaljno su razrađena u okvirima osnovne analize općinskih resursa. Među najistaknutijim negativnim unutarnjim razvojnim izazovima općine koji mogu bitno utjecati na njezin dugoročni razvoj jesu nepovoljno kretanje stanovništva i izumiranje određenih predjela te nepostojanje jačih gospodarskih subjekata na području Općine Cerovlje koji bi bili pokretač razvoja niza manjih poduzeća i obrta. Unutarnji izazovi pod izravnom ili neizravnom su kontrolom Općine te ona na njih može utjecati.

Za razliku od prve grupe izazova, vanjski izazovi nisu pod kontrolom Općine te ona na iste ne može utjecati, već se istima mora prilagođavati na način da na pojedine izazove gleda kao na mogućnosti te iste iskoristi, dok one koji predstavljaju prijetnje nastoji izbjeći.

Suvremeni vanjski izazovi negativnog predznaka s kojima je suočena Općina Cerovlje proizlaze prvenstveno iz trenutno prisutnih negativnih gospodarskih trendova, odnosno pada gospodarskih aktivnosti. Opadanje gospodarskih aktivnosti u pravilu rezultira smanjenjem zaposlenosti, osobnih dohodaka i proračunskih prihoda. Istovremeno s opadanjem gospodarskih aktivnosti prisutan je i porast troškova financiranja, koji u kombinaciji s negativnim očekivanjima postojećih i potencijalnih investitora, značajno usporava ili pak odgađa poduzimanje planiranih investicija.

Prostrana površina Općine Cerovlje s mnoštvom prirodnih i kulturnih resursa u značajnoj je mjeri nedovoljno valorizirana te je stoga njezina valorizacija, koja uz poduzimanje niza financijski manje zahtjevnih aktivnosti od kojih su mnoge u ingerenciji Općine i drugih županijskih i državnih tijela, podrazumijeva investiranje u proširenje i poboljšanje postojećih proizvodnih i uslužnih kapaciteta, ali i izgradnju posve novih, pod značajnim negativnim utjecajem prisutne gospodarske krize.

Naredno razdoblje koje će iziskivati prilagodbu povezano je s ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju. Usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije podrazumijeva ukidanje niza zakona kojima je reguliran regionalni razvoj Republike Hrvatske (Zakon o otocima, Zakon o područjima posebne državne skrbi, Zakon o brdsko-planinskim područjima, Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara te Zakon o Fondu za regionalni razvoj) te donošenje

Zakona o regionalnom razvoju koji bi sadržavao ključne odredbe za jedinstveno upravljanje regionalnim razvojem. Ukidanje statusa brdsko-planinskih područja kakvog ima Općina Cerovlje bez odgovarajućih zamjenskih poticaja rezultiralo bi nepovoljnim kretanjima proračunskih prihoda, ali i nestankom poduzetničkih beneficija što bi moglo usporiti razvoj općine.

Isto tako, približavanje ulaska u Europsku uniju te rastući proračunski deficit središnje države reducira poticaje poljoprivrednim proizvođačima istovremeno povećavajući standarde kvalitete poljoprivrednih proizvoda što poljoprivrednike suočava s potrebom za poduzimanjem novih investicija kako bi se udovoljilo standardima.

S druge strane, Europska unija istovremeno na raspolaganje stavlja sredstva iz odgovarajućih fondova te se tako uključivanje u različite programe nameće kao nezaobilazan čimbenik unapređenja poljoprivredne proizvodnje, ali i ostalih javnih sadržaja.

3.2.2 Strateški cilj 1. Razvoj poljoprivrede

Zbivanja na globalnoj gospodarskoj sceni u posljednjih nekoliko desetljeća, u kojima se profit kao isključivi pokretač ekonomskih aktivnosti pokazao daleko od optimalnog, rezultirala su ozbiljnim narušavanjem klime i kvalitete okoliša kao i proizvodnjom hrane upitne kvalitete. Posljednjih godina sve više jača svijest o kvaliteti prehrane što između ostalog podrazumijeva i uzgoj kvalitetne hrane s minimalnim intervencijama ljudi u njezin genetski sastav te način poticanja rasta.

Uzgoj kvalitetne hrane, odnosno kvalitetnih poljoprivrednih proizvoda u očuvanom prirodnom okruženju Općine Cerovlje jedan je od njezinih temeljnih strateških potencijala. Prirodni resursi Općine Cerovlje predstavljaju njezin temeljni strateški resurs što je i prepoznato od strane sudionika u izradi strategije te je stoga razvoj poljoprivrede postavljen kao prvi strateški cilj.

Razvojem poljoprivrede osigurava se ne samo podizanje materijalnog standarda žitelja općine, već i kvalitetna valorizacija prirodnih resursa kojima općina raspolaže u izobilju te očuvanje ruralnih sredina i sprečavanje njihove depopulacije. Razvoj poljoprivrednih djelatnosti u pojedinim predjelima općine logički je temelj za njihovo proširenje i obogaćivanje turističkim sadržajima što daje sinergijske efekte i nadalje potiče razvoj općine u cjelini.

Strateški cilj razvoja poljoprivrede sadržava četiri prioriteta s ukupno 18 mjera.

Tablica 26: Prioriteti i mjere u okviru strateškog razvoja poljoprivrede

PRIORITET	MJERA
<p>Prioritet 1.1. Stvaranje institucionalnih preuvjeta razvoja</p>	<p>Mjera 1.1.1. Izrada plana i programa održivog razvoja poljoprivrede Općine Cerovlje</p> <p>Mjera 1.1.2. Redefiniranje uloge poljoprivredne udruge</p> <p>Mjera 1.1.3. Izmjena i dopuna programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države</p> <p>Mjera 1.1.4. Provođenje programa raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države</p> <p>Mjera 1.1.5. Poticanje obnove zapuštenih poljoprivrednih površina u privatnom vlasništvu</p> <p>Mjera 1.1.6. Edukacija poljoprivrednika na području korištenja sredstava iz različitih nacionalnih programa i programa Europske unije</p>
<p>Prioritet 1.2. Umrežavanje poljoprivrednih proizvođača</p>	<p>Mjera 1.2.1. Povezivanje poljoprivrednih proizvođača po pojedinim segmentima poradi zajedničke proizvodnje i prerade poljoprivrednih proizvoda</p> <p>Mjera 1.2.2. Zajednički plasman srodnih poljoprivrednih proizvoda na tržištu</p>
<p>Prioritet 1.3. Unapređenje postojeće poljoprivredne proizvodnje</p>	<p>Mjera 1.3.1. Standardizacija kvalitete poljoprivrednih proizvoda te dobivanje certifikata kvalitete za pojedine poljoprivredne proizvode</p> <p>Mjera 1.3.2. Poticanje ulaganja poradi osiguranja visoke kvalitete poljoprivrednih proizvoda</p> <p>Mjera 1.3.3. Edukacija poljoprivrednih proizvođača po pojedinim tematskim područjima</p> <p>Mjera 1.3.4. Uvođenje poljoprivrednih kultura netipičnih za područje Općine za koje postoje prirodni preuvjeti uzgoja</p> <p>Mjera 1.3.5. Sufinanciranje nabavke sadnica i repromaterijala</p>

	<p>Mjera 1.3.6. Očuvanje i razvoj autohtonih pasmina putem suradnje s obližnjim Centrom za regionalno ruralni razvoj u Pazinu</p> <p>Mjera 1.3.7. Programi stipendiranja deficitarnih zanimanja</p>
<p>Prioritet 1.4. Poduzimanje odgovarajućih marketinških aktivnosti</p>	<p>Mjera 1.4.1. Naznaka zemljopisnog porijekla poljoprivrednih proizvoda i njihovo brandiranje</p> <p>Mjera 1.4.2. Uspostava i izvođenje sustavnih promotivnih aktivnosti poput sajмова, manifestacija, oglašavanja i sl.</p> <p>Mjera 1.4.3. Poticanje povezivanja poljoprivrede i turizma</p>

Prvi prioritet unutar strateškog cilja razvoja poljoprivrede odnosi se na stvaranje, odnosno osiguranje institucionalnih preduvjeta razvoja kao nezaobilazne osnove neophodne za unapređenje dostignutog stupnja razvoja poljoprivredne proizvodnje. U okviru ovog prioriteta obuhvaćeno je šest mjera realizacija kojih je ponajviše u ingerenciji same Općine kao upravnog tijela.

U petogodišnjem razdoblju Općina će pokrenuti izradu plana i programa održivog razvoja poljoprivrede, izmijeniti i dopuniti program raspolaganja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države, osigurati njegovo provođenje, ali i potaknuti edukaciju poljoprivrednika na području korištenja sredstava iz različitih nacionalnih i programa Europske unije. Istovremeno se nameće potreba redefiniranja uloge poljoprivredne udruge u smislu poticanja i organiziranja edukacije, uspostave jače suradnje poljoprivrednih proizvođača te organizacije ostalih aktivnosti relevantnih za unapređenje poljoprivredne djelatnosti.

Uloga poljoprivredne udruge može biti posebice naglašena u okviru realizacije mjera utvrđenih drugim prioritetom – umrežavanje poljoprivrednih proizvođača. Naime, udruga može biti relevantan čimbenik putem kojeg će se realizirati povezivanje poljoprivrednih proizvođača po pojedinim granama poljoprivrede i to kako u smislu poljoprivredne proizvodnje tako i u smislu prerade poljoprivrednih proizvoda čime bi se djelomično mogao riješiti problem nedostatne veličine i rascjepkanosti poljoprivrednog zemljišta. Uloga udruge sadržana je, nadalje i u mogućnosti osiguranja zajedničkog plasmana poljoprivrednih proizvoda na tržištu čime se omogućuje lakši plasman i naplata, ali i izgradnja prepoznatljivog branda poljoprivrednih proizvoda s naznakom zemljopisnog porijekla.

Treći prioritet odnosi se na unapređenje postojeće poljoprivredne proizvodnje kojim je obuhvaćeno ukupno sedam mjera. Mjere se pretežito odnose na unapređenje i održanje kvalitete postojećih poljoprivrednih kultura i proizvoda, uvođenje novih kultura za koje postoje prirodni preduvjeti uzgoja, formiranje novih i proširenje postojećih nasada putem sufinanciranja nabavke sadnica i repromaterijala, očuvanje i razvoj autohtonih pasmina te sustavno stipendiranje deficitarnih

zanimanja čime se u dužem roku može osigurati kadar koji će biti nositelj provedbenih mjera. U realizaciji navedenih mjera središnje mjesto zauzimati će poljoprivredna udruga, Općina te Centar za regionalno ruralni razvoj.

Posljednji prioritet unutar cilja razvoja poljoprivrede odnosi se na poduzimanje prikladnih marketinških aktivnosti kojima će se poljoprivredni proizvodi s područja Općine Cerovlje učiniti jedinstvenim (naznaka zemljopisnog porijekla i brandiranje Cerovlja) i prepoznatljivim u širem okruženju putem provođenja sustavnih promotivnih aktivnosti.

Značajan segment u provođenju marketinških aktivnosti zauzima i poticanje povezivanja poljoprivrede i turizma gdje poljoprivredni proizvodi izravnim plasmanom posjetiteljima na mjestu njihovog nastanka najbolje prikazuju svoju kvalitetu i izvornost.

3.2.3 Strateški cilj 2. Stvaranje preduvjeta za razvoj sekundarnih i tercijarnih djelatnosti

Razvoj poljoprivredne proizvodnje kao modalitet valorizacije raznolikih prirodnih resursa Općine Cerovlje nije dovoljan da bi se osiguralo dosizanje visokog stupnja zaposlenosti žitelja općine te značajno povećanje njihovog materijalnog standarda. Uz prirodne resurse, koji su činili ishodište razvoja industrijske proizvodnje na području općine, važan razvojni resurs predstavlja materijalna i nematerijalna kulturna baština valorizacijom koje je moguće potaknuti značajniji razvoj tercijarnih djelatnosti.

Dosegnuti stupanj razvoja sekundarnih djelatnosti može se ocijeniti nezadovoljavajućim imajući u vidu povoljan geoprometni položaj općine s pripadajućom željezničkom infrastrukturom. Opadanje značaja jednog industrijskog proizvođača bitno je smanjilo značaj sekundarnih djelatnosti, a tercijarni sektor uglavnom je vezan za jedno uslužno poduzeće koje se bavi trgovinom građevinskim materijalom te je stoga zaposlenost žitelja općine izrazito povezana s uspješnošću dvaju poslovnih subjekata. Svjesni navedene činjenice, akteri uključeni u izradu razvojne strategije prepoznali su nužnost stvaranja preduvjeta za razvoj sekundarnih i tercijarnih djelatnosti kako bi na područje Općine Cerovlje privukli investitore te osigurali potrebnu materijalnu i administrativnu infrastrukturu neophodnu za unapređenje djelatnosti postojećih poduzetnika i obrtnika.

Strateški cilj br. 2 usmjeren je na stvaranje preduvjeta za razvoj sekundarnih i tercijarnih djelatnosti obuhvaća ukupno četiri prioriteta u okviru kojih je sadržano 15 mjera.

Tablica 27: Prioriteti i mjere u okviru strateškog cilja stvaranja preduvjeta za razvoj sekundarnih i tercijarnih djelatnosti

PRIORITET	MJERA
<p>Prioritet 2.1. Uređenje administrativne infrastrukture</p>	<p>Mjera 2.1.1. Donošenje izmjena i dopuna prostornog plana Općine Cerovlje</p> <p>Mjera 2.1.2. Donošenje planova nižeg reda za poslovne zone</p> <p>Mjera 2.1.3. Rješavanje imovinsko pravnih odnosa na području poslovnih zona</p>
<p>Prioritet 2.2. Osiguranje komunalne infrastrukture za obavljanje djelatnosti u poslovnoj zoni Cerovlje</p>	<p>Mjera 2.2.1. Izgradnja sustava za obranu od poplava – nasipa u blizini poslovne zone</p> <p>Mjera 2.2.2. Izgradnja vodoopskrbnog sustava i kanalizacijskog sustava u poslovnoj zoni</p> <p>Mjera 2.2.3. Izgradnja elektroenergetskog sustava u poslovnoj zoni</p> <p>Mjera 2.2.4. Prikladno povezivanje objekata u poslovnoj zoni s ključnim prometnicama u okruženju</p>
<p>Prioritet 2.3. Poticanje ulaganja</p>	<p>Mjera 2.3.1. Izrada analize o mogućnostima ulaganja na području Općine Cerovlje</p> <p>Mjera 2.3.2. Definiranje sustava poticajnih mjera za nove investitore</p> <p>Mjera 2.3.3. Poduzimanje sustavnih promotivnih aktivnosti usmjerenih ka potencijalnim ulagačima</p>
<p>Prioritet 2.4. Poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva</p>	<p>Mjera 2.4.1. Prepoznavanje potreba poduzetnika i obrtnika poradi poduzimanja odgovarajućih razvojnih aktivnosti</p> <p>Mjera 2.4.2. Edukacija poduzetnika</p> <p>Mjera 2.4.3. Stipendiranje studenata i učenika iz deficitarnih zanimanja</p> <p>Mjera 2.4.4. Poticanje informiranosti i povezivanja poduzetnika s područja Općine</p> <p>Mjera 2.4.5. Definiranje mjera za poticanje gradnje smještajnih kapaciteta mladom stanovništvu</p>

Prvo prioritarno područje obuhvaća tri mjere i odnosi se na uređenje administrativne infrastrukture vezane za prostorno uređenje te rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na području poslovnih zona. Uređenjem prostorno planske dokumentacije svih razina na području Općine Cerovlje stvorili bi se administrativni preduvjeti za realizaciju potencijalnih gospodarskih projekata. Nositelj ovih mjera jest Općina.

Drugim prioritatom obuhvaćene su četiri mjere kojima se osigurava kompletiranje komunalne infrastrukture u poslovnoj zoni Cerovlje. Kompletiranje komunalne infrastrukture kojom bi se poslovna zona osposobila za obavljanje gospodarskih djelatnosti podrazumijeva izgradnju sustava za obranu od poplava, izgradnju vodoopskrbnog i kanalizacijskog te elektroenergetskog sustava kao i izgradnju prikladnih pristupnih cesta. Glavni pokretač i koordinator aktivnosti bit će Općina koja će u suradnji s nadležnim institucijama te potencijalnim investitorima raditi na kompletiranju navedene infrastrukture.

Poticanje ulaganja treće je prioritarno područje u okviru ovog cilja koje obuhvaća ukupno tri mjere usmjerene ka potencijalnim investitorima kao glavnim generatorima gospodarskog razvoja općine. Izradom analize o mogućnostima ulaganja na području Općine, definiranjem sustava poticajnih mjera te poduzimanjem sustavnih promotivnih aktivnosti usmjerenih pretežito korporativnom sektoru, Općina će nastojati staviti u funkciju prostorne i prometne resurse. Blizina ključne cestovne i željezničke infrastrukture te infrastrukturno osposobljena poslovna zona omogućava potencijalnim ulagačima obavljanje širokog spektra djelatnosti pri čemu je važno da navedene djelatnosti ne utječu ozbiljnije na narušavanje kvalitete okoliša, a time i kvalitete života žitelja Općine Cerovlje.

Uz nastojanja usmjerena na privlačenje većih ulagača, Općina će poduzeti ukupno pet mjera usmjerenih na poticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva. Mjere se odnose na provođenje istraživanja među poduzetnicima i obrtnicima poradi prepoznavanja njihovih potreba te poduzimanja odgovarajućih razvojnih aktivnosti, zatim edukaciju, informiranost i povezivanje poduzetnika s područja Općine. Značajan segment odnosi se na mladu populaciju, odnosno očuvanje demografskog potencijala općine, a obuhvaća stipendiranje studenata i učenika iz deficitarnih zanimanja te definiranje mjera za poticanje gradnje mladog stanovništva poradi njihovog ostanka na području Općine te privlačenja novog stanovništva.

3.2.4 Strateški cilj 3. Izgradnja moderne komunalne infrastrukture u funkciji neometanog razvoja i zaštite okoliša

Izgradnja suvremene komunalne infrastrukture temeljni je čimbenik kvalitete života stanovništva te razvoja svih djelatnosti na području Općine Cerovlje. Nastojeći stvoriti pretpostavke kvalitetnog razvoja, Općina Cerovlje trećim je razvojnim ciljem postavila izgradnju komunalne infrastrukture u funkciji neometanog razvoja i zaštite okoliša u okviru koje su utvrđena pet prioriteta s ukupno 18 mjera.

Tablica 28: Prioriteti i mjere u okviru strateškog cilja izgradnje komunalne infrastrukture u funkciji neometanog razvoja i zaštite okoliša

PRIORITET	MJERA
<p>Prioritet 3.1. Dovršetak izgradnje i rekonstrukcija vodoopskrbnog sustava</p>	<p>Mjera 3.1.1. Nastavak suradnje na izradi projektne dokumentacije za izgradnju vodoopskrbnog sustava</p> <p>Mjera 3.1.2. Pomoć pri rješavanju imovinsko pravnih problema prilikom izgradnje vodoopskrbnog sustava</p>
<p>Prioritet 3.2. Izgradnja kanalizacijskog sustava i sustava za pročišćavanje otpadnih voda</p>	<p>Mjera 3.2.1. Nastavak suradnje na izradi projektne dokumentacije za izgradnju kanalizacijskog sustava</p> <p>Mjera 3.2.2. Pomoć pri rješavanju imovinsko pravnih problema prilikom izgradnje kanalizacijskog sustava</p>
<p>Prioritet 3.3. Zaštita okoliša</p>	<p>Mjera 3.3.1. Izrada studije zbrinjavanja otpada na području Općine</p> <p>Mjera 3.3.2. Sanacija divljih odlagališta i sprečavanje njihovog ponovnog nastanka</p> <p>Mjera 3.3.3. Edukativne akcije usmjerene na osvješćivanje stanovništva o važnostima svih vrsta onečišćenja te prikladnom zbrinjavanju otpada</p> <p>Mjera 3.3.4. Uspostava sustava selektivnog zbrinjavanja otpada</p> <p>Mjera 3.3.5. Poticanje korištenja alternativnih izvora energije</p> <p>Mjera 3.3.6. Uređenje odlagališta građevinskog otpada</p>
<p>Prioritet 3.4. Kompletiranje i uređenje prometne infrastrukture i elektroenergetskog sustava</p>	<p>Mjera 3.4.1. Asfaltiranje nerazvrstanih i županijskih cesta</p> <p>Mjera 3.4.2. Održavanje postojećih prometnica</p> <p>Mjera 3.4.3. Izgradnja zaobilaznice u Cerovlju</p> <p>Mjera 3.4.4. Uređenje pružnih prijelaza</p> <p>Mjera 3.4.5. Rekonstrukcija elektroenergetske mreže na području Općine</p> <p>Mjera 3.4.6. Proširivanje sustava javne rasvjete na području Općine</p>

<p>Prioritet 3.5. Osvremenjivanje postojeće telekomunikacijske infrastrukture</p>	<p>Mjera 3.5.1. Poticanje uvođenja suvremene telekomunikacijske infrastrukture koja osigurava brze internetske veze</p> <p>Mjera 3.5.2. Povećanje pokrivenosti područja Općine mrežama mobilne telefonije</p>
--	---

Prioritetna područja grupirana su sukladno pojavnim vrstama komunalne infrastrukture. Prvo prioritetno područje obuhvaća dovršetak izgradnje i rekonstrukciju vodoopskrbnog sustava. Imajući u vidu činjenicu da više od četvrtine kućanstva na području Općine nema priključak vode, Općina će u suradnji s nadležnim institucijama i gospodarskim subjektima raditi na izgradnji vodoopskrbnog sustava do svih značajnijih predjela Općine te rekonstrukciji dotrajalih dijelova sustava. Slično vrijedi i za izgradnju kanalizacijskog sustava i sustava za pročišćavanje otpadnih voda u predjelima gdje je planirana takva izgradnja, dok će se u ostalim predjelima, s obzirom na manji broj kućanstva i njihovu dislociranost, otpadne vode prikupljati u sabirnim jamama.

Zaštita okoliša nametnula se kao treći prioritet kojim je obuhvaćeno šest mjera. U petogodišnjem razdoblju planira se izraditi studija zbrinjavanja okoliša, poduzeti aktivnosti na sanaciji divljih odlagališta otpada i sprečavanju njihovog ponovnog nastanka, uspostaviti sustav selektivnog zbrinjavanja otpada te urediti odlagalište građevinskog otpada. Odgovarajuća pozornost posvećena je edukativnim akcijama koje za cilj imaju osvješćivanje stanovništva o nužnosti prikladnog zbrinjavanja otpada te o važnosti pojedinih vrsta onečišćenja, kao i poticanju korištenja alternativnih izvora energije. Nositelj navedenih aktivnosti bit će Općina u suradnji s komunalnim poduzećem.

Kompletiranje i uređenje prometne infrastrukture i elektroenergetskog sustava kao četvrti prioritet sadržava ukupno šest mjera koje se odnose na asfaltiranje i održavanje pojedinih prometnica, izgradnju zaobilaznice u Cerovlju, uređenje pružnih prijelaza, rekonstrukciju elektroenergetske mreže te postavljanje javne rasvjete u pojedinim predjelima Općine. Uz Općinu, kao nositelji navedenih aktivnosti javljaju se Istarska županija, Hrvatske željeznice, Hrvatska Elektroprivreda i resorno ministarstvo.

Suvremena informacijsko komunikacijska tehnologija postala je sastavni dio svakodnevice te je stoga u okviru ovog cilja postavljen prioritet osvremenjivanja postojeće telekomunikacijske infrastrukture i to putem poduzimanja aktivnosti poticanja uvođenja suvremene telekomunikacijske infrastrukture koja osigurava brze internetske veze te povećanja pokrivenosti područja Općine mrežama mobilne telefonije. Poticaj za osvremenjivanje telekomunikacijskih veza dolazi od Općine, dok su nositelj tih aktivnosti vlasnici distributivnih telekomunikacijskih kablova i operateri mobilne telefonije.

3.2.5 Strateški cilj 4. Razvoj turizma

Tipičan krajolik središnje Istre karakteriziraju brojni, vegetacijom bogati brežuljci među kojima se slijeva niz potoka, a na vrhu kojih često dominiraju mala srednjovjekovna naselja. Općina Cerovlje karakterističan je predstavnik središnje Istre kojom dominiraju raznoliki prirodni resursi te bogata kulturna baština.

Unatoč postojanju značajnih potencijala, Općina Cerovlje još uvijek se nije profilirala kao turističko odredište te se stoga razvoj turizma nameće kao strateški cilj realizacijom kojeg se može podići materijalni standard žitelja te očuvati zabačeniji predjeli koji valorizacijom svojih sadržaja mogu značajno obogatiti turističku ponudu. Razvoj turizma kao četvrti strateški cilj obuhvaća četiri prioritetna područja s ukupno 22 mjere.

Tablica 29: Prioriteti i mjere u okviru strateškog cilja razvoja turizma

PRIORITET	MJERA
Prioritet 4.1. Izgradnja turističke infrastrukture	Mjera 4.1.1. Uređenje prostorno planske dokumentacije Mjera 4.1.2. Uređenje biciklističkih staza Mjera 4.1.3. Uređenje pješačkih staza Mjera 4.1.4. Uređenje vidikovaca Mjera 4.1.5. Nastavak uređenja srednjovjekovnih kaštela Mjera 4.1.6. Uređenje sportsko rekreacijske zone Mjera 4.1.7. Poticanje edukacije stanovništva o mogućnostima razvoja turističkih sadržaja i načinima njihovog financiranja
Prioritet 4.2. Razvoj selektivnih oblika turizma	Mjera 4.2.1. Poticanje razvoja agroturizama i ostalih oblika smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta Mjera 4.2.2. Razvoj lovnog i ribolvnog turizma Mjera 4.2.3. Razvoj izletničkog turizma Mjera 4.2.4. Razvoj znanstveno-edukativnog turizma putem formiranja centra za freske i centra za edukaciju o materijalnoj i nematerijalnoj baštini Istre
Prioritet 4.3. Valorizacija materijalne i nematerijalne	Mjera 4.3.1. Stvaranje baze podataka – popisa materijalne i nematerijalne baštine Mjera 4.3.2. Analiza postojećeg stanja materijalne i

<p>baštine u turističke namjene</p>	<p>nematerijalne baštine</p> <p>Mjera 4.3.3. Nastavak sustavne organizacije kulturnih manifestacija</p> <p>Mjera 4.3.4. Nastavak sustavnog održavanja objekata kulturne baštine</p> <p>Mjera 4.3.5. Sustavna zaštita općini svojstvenih elemenata nematerijalne i materijalne baštine</p>
<p>Prioritet 4.4. Promocija turističkih sadržaja</p>	<p>Mjera 4.4.1. Turističko brandiranje i pozicioniranje općine kao turističke destinacije</p> <p>Mjera 4.4.2. Definiranje prioriternih područja promocije turističkih sadržaja</p> <p>Mjera 4.4.3. Sustavno promoviranje turističkih sadržaja na ciljnim tržištima</p> <p>Mjera 4.4.4. Sustavno obilježavanje turističkih sadržaja – biciklističkih staza, pješačkih staza, objekata kulturne baštine, vinskih cesta i cesta maslinovog ulja i sl.</p> <p>Mjera 4.4.5. Izrada promotivnog materijala općine s pripadajućim turističkim sadržajima</p> <p>Mjera 4.4.6. Jačanje suradnje s Turističkom zajednicom Središnje Istre</p>

Izgradnja turističke infrastrukture kao prvi prioritet sastoji se od sedam mjera koje obuhvaćaju uređenje administrativne infrastrukture neophodne za izgradnju odgovarajućih turističkih sadržaja, odnosno prostorno planske dokumentacije te uređenje niza rekreativnih turističkih sadržaja i spomenika kulturne baštine. U nastojanju da stimulira izgradnju i uređenje smještajnih kapaciteta u okvirima ili u blizini postojećih smještajnih kapaciteta stanovništva, Općina će poticati edukaciju stanovništva o mogućnostima razvoja turističkih sadržaja i načinima njihovog financiranja.

U okviru drugog prioriternog područja – razvoja selektivnih oblika turizma naglasak je stavljen na razvoj agroturizama i ostalih oblika smještajnih i ugostiteljskih kapaciteta kojih na području Općine nedostaje, zatim na razvoj lovnog i ribolovnog turizma za kojeg postoje prirodni preduvjeti kao i razvoj izletničkog turizma koji se razvija kao logična posljedica živopisnog prirodnog krajolika i kulturne baštine, te na razvoj znanstveno edukativnog centra za freske u Draguču i centra za edukaciju o materijalnoj i nematerijalnoj baštini Istre koji bi se locirao u živopisnom srednjoistarskom naselju Grimalda. U razvoj selektivnih oblika turizma bit će uključena Općina, lovačko društvo, Turistička zajednica središnje Istre te poduzetnici, obrtnici, obiteljska poljoprivredna gospodarstva i privatni iznajmljivači kao pružatelji usluga.

Bogata materijalna i nematerijalna kulturna baština zahtijeva odgovarajuću valorizaciju u turističke namjene što je i prepoznato kao relevantan razvojni segment unutar turističkog razvoja. Navedena valorizacija realizirati će se putem pet mjera i to ponajprije inventarizacijom materijalne i nematerijalne kulturne baštine, analizom zatečenog stanja pojedinih elemenata baštine te njihovom sustavnom zaštitom. Očuvanje nematerijalne baštine nastaviti će se sustavnom organizacijom kulturnih manifestacija, dok će se materijalna kulturna baština nastojati očuvati sustavnim održavanjem objekata s popisa kulturne baštine. Uz Općinu, nositelj ovih aktivnosti biti će Ministarstvo kulture i Istarska županija.

Cjeloviti pristup turističkom razvoju Općine Cerovlje podrazumijeva odgovarajuće promoviranje turističkih sadržaja. Posljednjim prioritetom obuhvaćeno je šest mjera cilj kojih jest brandirati i pozicionirati Općinu Cerovlje kao turističku destinaciju te oblikovati odgovarajuću promociju ciljanim tržišnim segmentima. Nositelj promotivnih i širih marketinških aktivnosti bit će Općina i Turistička zajednica središnje Istre uz eventualnu suradnju s ekspertima iz područja turizma.

3.2.6 Strateški cilj 5. Proširenje i poboljšanje kvalitete društvenih djelatnosti

Općina kao upravna jedinica u svojoj ingerenciji ima osiguranje odgovarajuće razine društvenih sadržaja putem njihovog financiranja, a djelomično i organizacije. Utvrđivanjem proširenja i poboljšanja kvalitete društvenih djelatnosti kao petim strateškim ciljem Općina Cerovlje jasno je istaknula nastojanje za unapređenjem zatečenog stanja društvenih sadržaja. Ovaj strateški cilj sadržava tri prioriteta s ukupno deset mjera.

Tablica 30: Prioriteti i mjere u okviru strateškog cilja proširenja i poboljšanja kvalitete društvenih djelatnosti

PRIORITET	MJERA
Prioritet 5.1. Unapređenje postojećeg sustava predškolskog odgoja i obrazovanja	Mjera 5.1.1. Proširenje prostornih kapaciteta vrtića Mjera 5.1.2. Objedinjavanje osnovnoškolskog obrazovanja na području Općine putem iniciranja procesa izgradnje škole
Prioritet 5.2. Poboljšanje sustava zdravstva i socijalne skrbi	Mjera 5.2.1. Organizacija područne ambulante s obiteljskim liječnikom i stomatologom Mjera 5.2.2. Osnivanje ljekarne Mjera 5.2.3. Nastavak i jačanje suradnje na području socijalne skrbi s odgovarajućim institucijama u Gradu Pazinu
Prioritet 5.3. Organizacija	Mjera 5.3.1. Unapređenje postojećih i uvođenje

ostalih društvenih djelatnosti i sadržaja		novih kulturnih manifestacija svojevrsnih općini
	Mjera 5.3.2.	Osnivanje sportskog društva u cilju poticanja organiziranog bavljenja sportskim aktivnostima
	Mjera 5.3.3.	Izgradnja nogometnog igrališta
	Mjera 5.3.4.	Izgradnja sportsko rekreacijske zone
	Mjera 5.3.5.	Osnivanje tvrtke u općinskom vlasništvu

Polazište za unapređenje društvenih djelatnosti sadržano je u utvrđivanju stanja i dugoročnim projekcijama determinanti koje određuju kretanje potreba za nekom od usluga koje se pružaju u okviru društvenih djelatnosti poput demografskih kretanja i obilježja stanovništva, stanja okoliša, potreba gospodarstva i sl.

Prvo prioritarno područje unutar društvenih djelatnosti obuhvaća unapređenje sustava predškolskog odgoja i obrazovanja. Naime, nedostatni prostorni kapaciteti za odvijanje aktivnosti predškolskog odgoja i osnovnoškolskog obrazovanja nameću potrebu proširenja prostornih kapaciteta vrtića te objedinjavanje osnovnoškolskog obrazovanja na području Općine putem iniciranja procesa izgradnje škole. Stvaranje kvalitetnih preduvjeta predškolskog odgoja i obrazovanja čini iznimno važan segment nematerijalne infrastrukture potreban za zadržavanje postojećeg i privlačenje novog stanovništva na područje Općine.

Nepostojanje zdravstvenih sadržaja na području Općine Cerovlje nameće potrebu poboljšanja sustava zdravstva i socijalne skrbi općenito u okviru čega se planira potaknuti formiranje područne ambulante s obiteljskim liječnikom i stomatologom te osnivanje ljekarne kao i nastavak i jačanje suradnje s odgovarajućim institucijama zaduženim za socijalnu skrb u obližnjem Gradu Pazinu.

Posljednji prioritet vezan je za organizaciju ostalih djelatnosti i sadržaja društvenog karaktera među kojima se ističu unapređenje postojećih i uvođenje novih kulturnih manifestacija karakterističnih za Općinu Cerovlje, osnivanje sportskog društva, izgradnja nogometnog igrališta te sportsko rekreacijske zone s ciljem jačanja organiziranog bavljenja sportskim i ostalim rekreativnim aktivnostima. Pokretač svih navedenih aktivnosti jest Općina kao jedinica lokalne uprave, koja u suradnji s nadležnim županijskim i državnim institucijama i poslovnim subjektima te uz eventualno apliciranje na fondove Europske unije može realizirati utvrđene mjere.

Osnivanje tvrtke u vlasništvu Općine nametnulo se kao mjera kojom bi Općina Cerovlje osigurala obavljanje određenih djelatnosti u vlastitoj režiji, ali i preuzela aktivnosti oko izgradnje sportsko rekreacijskih i poslovnih zona.

4. Provedba razvojne strategije

Strategija razvoja Općine Cerovlje za razdoblje od 2010. do 2015. započinje vizijom, kao idejom vodiljom, te preko razvojnih ciljeva i njihovih prioriteta dolazi do mjera koje su potrebne da bi ostvarili razvojne ciljeve i približili se realizaciji postavljene vizije.

Preduvjet uspješnog ostvarenja utvrđenih mjera jest priprema operativnog plana provedbe s tijelom koje će upravljati mjerama te naknadno detaljno definiranim projektima u okviru pojedinih mjera. Navedeno tijelo djelovat će pod nazivom Jedinica za upravljanje projektima u okviru Općine Cerovlje i to kao zasebna jedinica pod izravnom ingerencijom načelnika Općine. Upravljanje jedinicom s organizacijskog aspekta podrazumijeva usvajanje principa projektnog menadžmenta, što znači da će se za skupinu mjera/projekata formirati tim koji se sastoji od stručnog kadra unutar same uprave i/ili vanjskih stručnjaka, ovisno o vrsti mjere/projekta i složenosti njegove realizacije.

Osnovni zadaci Jedinice za upravljanje razvojnim projektima su slijedeći:

- Postavljanje programa rada jedinice sukladno usvojenoj strategiji što obuhvaća predlaganje procedura i postupaka za praćenje, vrednovanje i ažuriranje projekata te definiranje nadležnih institucija za provedbu projekta;
- Postavljanje projektne organizacije, odnosno definiranje stručnih timova po pojedinoj mjeri, definiranje zadataka te utvrđivanje vremenskog roka za njihovo izvršenje;
- Priprema konkretnih projekata, odnosno definiranje optimalnog pravnog, ekonomskog i financijskog modela za realizaciju projekata, izrada studija izvedivosti te utvrđivanje budžeta za svaki projekt;
- Iznalaženje izvora financiranja projekata;
- Nadzor nad tijekom izvođenja projekata i realizacije budžeta svakog projekta;
- Informiranje Općine i javnosti o dinamici odvijanja, odnosno statusu projekta.

Najvažnije mjesto u Jedinici za upravljanje razvojnim projektima zauzimat će stručni tim čiji će temeljni zadatak biti utvrđivanje konkretnih projekata u okviru definiranih mjera te planiranje i upravljanje njihovom provedbom.

Jedan od zahtjevnijih zadataka jest iznalaženje odgovarajućih izvora financiranja s obzirom da se svi projekti neće moći financirati iz proračuna Općine Cerovlje.

Općina Cerovlje realizaciju razvojnih projekata planira financirati iz slijedećih izvora:

- Proračunska sredstva Općine Cerovlje;
- Proračunska sredstva Istarske županije namijenjena kapitalnim ulaganjima;
- Sredstva resornih ministarstava, HBOR-a i nacionalnih fondova Republike Hrvatske i
- Sredstva Europske unije i drugih međunarodnih financijskih institucija.

Prilikom odabira odgovarajućeg načina financiranja, Općina Cerovlje mora voditi računa o dozvoljenoj granici zaduženosti propisanoj zakonskom regulativom.

Suvremeno financijsko tržište jedinicama lokalne samouprave omogućuje različite načine financiranja razvoja. Klasični, najjednostavniji oblik financiranja razvoja sastoji se u izravnom kreditnom zaduženju kod banaka pri čemu se mora voditi računa ne samo o trošku zaduženja u obliku kamata, već i o valutnom riziku koji proizlazi iz zaduženja vezanog za tečaj strane valute. S obzirom da Općina ostvaruje proračunske prihode u kunama, jedino prihvatljivo zaduženje jest ono u domicilnoj valuti.

Javno privatno partnerstvo među najkreativnijim je modelima financiranja javne infrastrukture koji teret i rizik financiranja prenosi u potpunosti ili u značajnoj mjeri na privatnog partnera te na taj način omogućuje izgradnju nužne infrastrukture bez angažiranja značajnih proračunskih sredstava koja se mogu usmjeriti na ostale javne sadržaje te time povećati razinu javnog standarda. Privatni partner, s druge strane, zauzima bitnu ulogu u pojedinim fazama tijekom cijelog životnog vijeka projekta, odnosno obavlja projektiranje i vođenje izgradnje, obavlja investicijsko i tekuće održavanje, upravlja izgrađenom infrastrukturom, pruža odgovarajuće usluge i sl.

Ovakav model financiranja zasigurno bi rasteretio proračun Općine Cerovlje, te bi se sredstva iz proračuna namijenjena izgradnji i obnovi infrastrukture mogla namijeniti u ostale svrhe.

Proračun Općine Cerovlje

S obzirom na relativno skroman proračun prilikom financiranja razvojnih projekata voditi će se računa o fiskalnom kapacitetu Općine kao i o dostignutoj razini javnog standarda te rastućim potrebama koje se postavljaju pred Općinu Cerovlje. Proračunska sredstva svakako će zauzimati značajan udio u strateškom cilju poboljšanja društvenih djelatnosti, budući su Općini kao jedinici lokalne samouprave dodijeljeni zadaci usmjereni upravo na to područje. U financiranju projekata usmjerenih na realizaciju ostalih ciljeva očekuje se da će proračunska sredstva zauzimati manji udio te će se aktivnosti Jedinice za upravljanje projektima usmjeriti na prikupljanje sredstava iz ostalih dostupnih izvora.

Proračunska sredstva Istarske županije namijenjena kapitalnim ulaganjima

Donošenjem Regionalnog operativnog programa Istarske županije utvrđene su aktivnosti Županije u poticanju razvojnih projekata gradova i općina usklađenih s Regionalnim operativnim programom kao nadređenim razvojnim planom, o čemu se posebno vodilo računa prilikom izrade ovog strateškog dokumenta.

S obzirom da je razvoj poljoprivrede jedan od strateških ciljeva Općine Cerovlje, sredstva iz Fonda za razvoj poljoprivrede i agroturizma Istre jedan su od mogućih

izvora financiranja. Naime, osnovni cilj Fonda je pribavljanje povoljnih financijskih sredstava za potrebe kreditiranja agrara. Također, sredstva iz Fonda namijenjena su zaustavljanju negativnih trendova u svim segmentima poljoprivredne proizvodnje, preradi poljoprivrednih proizvoda, dopunskim djelatnostima na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, lovstvu i ribarstvu te stavljanja u funkciju vlastitog poljoprivrednog zemljišta.

Poticaji resornih ministarstava i nacionalnih fondova Republike Hrvatske

Nacionalna sredstva resornih ministarstava i nacionalnih fondova Republike Hrvatske predstavljaju važan izvor financiranja razvoja gradova i regija.

Zakonom o državnoj potpori u poljoprivredi i ribarstvu putem resornog Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja definirani su vrste i načini odobrenja poticaja u poljoprivrednoj djelatnosti te modeli plaćanja potpora (poticanje proizvodnje, potpora dohotku, kapitalna ulaganja i ruralni razvitak).

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva prema Vladinom Programu poticanja malog i srednjeg poduzetništva u razdoblju 2008. – 2012. i Operativnom planu poticanja malog i srednjeg poduzetništva koji se donosi za svaku godinu, provodi projekt Izgradnja poduzetničkih zona u jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave namijenjen jedinicama lokalne i regionalne samouprave, a sastoji se od sufinanciranja izrade projektne dokumentacije i izgradnje prometne i komunalne infrastrukture. Ministarstvo sufinancira do 50% izgradnje, dok preostalih 50% pribavljaju jedinice lokalne i područne samouprave iz vlastitih ili drugih izvora. Projekt se prijavljuje na temelju javnog poziva koji se objavljuje u travnju svake godine.

Ministarstvo turizma dodjeljuje poticaje i potpore za više programa kojima se sufinanciraju programi i projekti koji doprinose zaštiti, obnovi i vrednovanju kulturne i prirodne baštine (Baština u turizmu), zatim stvaranju novih turističkih proizvoda i promociju izvornih suvenira putem poticanja tradicionalnih i umjetničkih obrta (Tematski putovi i Izvorni suvenir). Nadalje, sufinanciraju se programi namijenjeni izgradnji turističke infrastrukture kao pretpostavke za daljnji razvoj turizma te programi i projekti namijenjeni razvoju i unapređenju selektivnih oblika turizma (Turizam kroz regije i Zelena brazda).

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost raznim mjerama (odobranje zajmova, subvencija, financijske pomoći i donacija) na temelju provedenog javnog natječaja potiče projekte i slične aktivnosti u području zaštite okoliša, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije.

Fond za regionalni razvoj RH putem kredita, bespovratnih sredstava i subvencija kamata na kredite HBOR-a financira pripremu i provedbu razvojnih projekata iz područja komunalne infrastrukture (vodoopskrba, odvodnja/kanalizacija, plinovod, lokalne ceste, nogostupi, parkirališta, pristaništa, luke i drugo u sklopu komunalne infrastrukture), gospodarske infrastrukture (poduzetničke zone, poduzetnički inkubatori, razvojne agencije i drugo u sklopu gospodarske infrastrukture), ruralnog razvoja (komunalna infrastruktura za poljoprivredu, programi poduzetništva, ruralni

turizam i drugo u sklopu ruralnog turizma), te ostalih područja od važnosti za regionalni razvoj.

Fond za razvoj i zapošljavanje financira razvojne programe u gospodarstvu i infrastrukturne projekte kroz kreditiranje, subvencije ili potpore. Od osobitog interesa za Općinu Cerovlje jesu sredstva za poticanje općina pri otvaranju poslovnih i razvojnih centara te poticanje projekata koji razvojno aktiviraju nekretnine i opremu u vlasništvu države. Uz ostalo, sredstva se nude i za programe zapošljavanja, razvoj poduzetništva i izgradnju gospodarske infrastrukture.

Poslovno inovacijski centar BICRO pruža financijsku podršku za pokretanje, razvoj i unaprjeđenje tehnologijskih infrastrukturnih institucija koje osiguravaju prostorije, savjete, usluge i podršku za komercijalizaciju znanstveno-istraživačkih rezultata, transfer tehnologije i pomoć novoosnovanim inovativnim trgovačkim društvima u većinskom vlasništvu države ili JLS kako bi ona postala uhodana i profitabilna.

Za efikasnije korištenje sredstava odobrenih od strane ministarstava u narednom razdoblju, Općina Cerovlje će se aktivnije uključiti u suradnju s istima te informirati svoje poljoprivrednike i poduzetnike o dostupnim sredstvima kako bi lakše došli do kvalitetnih i povoljnih izvora financiranja.

Sredstva iz fondova Europske unije

Sredstva iz fondova EU su jedan od najpovoljnijih izvora financiranja, no isto tako zahtijevaju vrlo dobro poznavanje regulative EU i pravila pisanja projekata. Navedeno zahtijeva da Jedinica za upravljanje projektima bude upućena u sve novosti vezane za EU financiranje kao i stručnost tima zaduženog za njihovu provedbu.

Novim proračunskim razdobljem od 2007.-2013. godine Republici Hrvatskoj dostupan je jedinstveni pretpristupni fond IPA (Instrument for Pre-accession assistance) koji objedinjava sve prijašnje pretpristupne fondove na način da su ciljevi i prioritete PHARE, ISPA i SAPARD programa u cijelosti ugrađeni u ciljeve i prioritete IPA-e. IPA je kroz provedenu strukturu vrlo slična strukturnim fondovima i na neki način ona priprema Hrvatsku za korištenje budućih strukturnih i kohezijskih fondova.

IPA program sastoji se od pet komponenti – pomoć u tranziciji i jačanje institucija, regionalna i prekogranična suradnja, regionalni razvoj, razvoj ljudskih potencijala i ruralni razvoj.

Sredstvima namijenjenim trećoj komponenti, odnosno regionalnom razvitku nastoji se unaprijediti željeznički promet, stanje u okolišu putem upravljanja otpadnim vodama, otpadom i vodom za piće. Također, sredstva su namijenjena za restrukturiranje industrijskih zona, poticanju malog i srednjeg poduzetništva te poboljšanjem socijalne infrastrukture u obrazovanju i zdravstvu.

Sredstva namijenjena ruralnom razvoju od značajnog su interesa za Općinu Cerovlje jer su ista namijenjena lokalnoj samoupravi u okviru prioriteta 3. i njegovih pripadajućih mjera usmjerenih na unapređenje i razvijanje ruralne infrastrukture - obnovu lokalnih nerazvrstanih cesta i požarnih putova, kanalizacijskih sustava i toplana, te diversifikaciju i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti - potporu ruralnom turizmu, tradicionalnim obrtima, izgradnji prerađivačkih pogona za gospodarstva koja proizvode mliječne proizvode i meso, te korištenju obnovljivih izvora energije.

Zaključak

Strategijom razvoja Općine Cerovlje za razdoblje od 2010. do 2015. godine definirani su strateške smjernice razvoja Općine. Općina Cerovlje strateški se odredila kao općina očuvanog prirodnog ambijenta koja svojim žiteljima osigurava kvalitetu življenja putem uravnoteženog vrednovanja raznolikih prirodnih resursa i bogate kulturne baštine. Malo i srednje poduzetništvo Općine Cerovlje temeljni je nositelj poljoprivrede, turizma i prerađivačkih djelatnosti.

Razvojna vizija Općine Cerovlje ostvarit će se putem pet strateških ciljeva koji sadržavaju ukupno 20 prioriteta te 83 mjere usmjerene na realizaciju utvrđenih strateških ciljeva. Usvojeni strateški razvojni ciljevi nadovezuju se na strateške ciljeve sadržane u Regionalnom operativnom programu i predstavljaju njihovu daljnju razradu prilagođenu specifičnostima Općine Cerovlje.

Utvrdivši strateške pravce razvoja, Općina Cerovlje stvorila je okosnicu aktivnog upravljanja svojim razvojem koju je u budućem razdoblju neophodno operacionalizirati formiranjem Jedinice za upravljanje projektima u okviru koje bi se aktivno pristupilo realizaciji utvrđenih mjera/projekata. Iste je ponajprije potrebno vremenski detaljno odrediti, utvrditi potrebne proračune, nositelje i odgovorne osobe, ali i osigurati njihovo sustavno praćenje, evaluaciju i monitoring, a po potrebi i unaprijediti te prilagođavati specifičnostima situacije. Pritom je važno da se svaka značajnija prilagodba temeljito argumentira vodeći računa o njezinoj usklađenosti sa usvojenim strateškim razvojnim ciljevima.

Implementacija strategije razvoja Općine Cerovlje zahtjevan je i kontinuiran proces koji podrazumijeva angažman svih ljudskih resursa unutar Općine Cerovlje potpomognut vanjskim stručnjacima iz odgovarajućih područja, ali i cjelovitu podršku poljoprivrednika, obrtnika, poduzetnika i čitave javnosti bez koje će realizacija utvrđenih ciljeva biti značajno otežana.

Jednoznačno definirani pravci razvoja podrazumijevaju povezivanje niza institucija i interesnih skupina pri čemu je izrazito relevantna uspostava vertikalnih veza s institucijama i organizacijama na razini županije i zemlje, budući rješavanje određenih problema podrazumijeva aktivni angažman organizacija i tijela izvan Općine.

Težnja Općine Cerovlje da unaprijedi kvalitetu života svojih žitelja sada ima jasno određenu formu koja služi Općinskom vijeću kao vodič u poduzimanju budućih koraka, ali i cjelokupnom stanovništvu uključivanje kojeg je nezaobilazna pretpostavka realizacije strateških razvojnih pravaca.

Izvori podataka korišteni za osnovnu analizu stanja

1. Popis stanovništva 2001; Državni zavod za statistiku
2. Popis poljoprivrede 2003; Državni zavod za statistiku
3. Prostorni plan uređenja općine Cerovlje; Službene novine grada Pazina i Općina Cerovlje, Gračišće, Karojba, Lupoglav, Motovun, Sv. Petar u šumi i Tinjan, God. 30, broj 14, 2004
4. Registar godišnjih financijskih izvještaja – javna objava; Financijska agencija (FINA)
5. Biznet.hr – registar poslovnih subjekata; Hrvatska gospodarska komora (HGK)
6. Porezna uprava Pazin
7. Strateški program ruralnog razvoja Istarske županije (2008.-2013.); Službene novine Istarske županije, broj 5, 2009